Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 14 август 1970 йил, жума ◆ № 189 (14.655). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз!

СОВЕТ — ИРОҚ ҲАМКОРЛИГИ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Ироқ революцион қўмондонлиги кенгаши раисининг ўринбосари, Ироқ Социалистик Уйғониш партияси (БААС) Бош секретарининг ўринбосари Саддам Хусайн бошчилигидаги Ироқ Республикасининг делегацияси КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг таклифига биноан 1970 йил 4 августдан 12 августгача расмий визит билан Совет Иттифоқида бўлди.

Совет — Ироқ қўшма ахборотида таъкидлаб айтиладики, сидқидиллик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбатлар ва музокаралар чоғида Совет Иттифоқи билан Ироқ Республикаси ўртасида турли соҳаларда ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди, шунингдек Яқин Шарқдаги аҳвол тўғрисида ҳамда иккала томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар хусусида фикрлашиб олинди.

Томонлар сиёсий, иқтисодий маданий соҳаларда ва бошқа соҳаларда иккала мамлакат ўртасида айниқса кейинги икки йил ичида дўстлик муносабатлари ва ҳамкорликнинг аҳволидан мамнун эканликларини изҳор қилдилар. Улар ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларини бундан кейин ҳам кенгайтириш ва мустаҳкамлашга интилаётганликларини ва шунга тайёр эканликларини таъкидладилар.

Ироқ делегацияси Ироқ Республикасининг экономикасини ривожлантиришда, миллий кадрлар тайёрлашда ва республиканинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда катта ёрдам бераётганликлари учун Совет Иттифоқига чуқур миннатдорчилик изҳор этди.

Ироқ Республикаси делегациясининг Совет Иттифоқига қилган визити ва кўпгина масалалар юзасидан ошкора фикрлашиб олинганлиги, томонларнинг фикрича, иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар ва самарали ҳамкорликни шу мамлакатлар халқлари ва тинчлик иши манфаатлари йўлида янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга кўмаклашади, деб таъкидланади ахборотда. (ТАСС).

МАШИНАЛАР ШАЙ БЎЛСИН

Барча совет кишилари сингари республикамиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини баланд руҳ ва меҳнат кўтаринкилиги билан кутиб олдилар, бутун куч-ғайратлари, техника воситалари, резервларни унда белгиланган вазифаларни бажаришга сафарбар этмоқдалар.

Халқимиз партия ташкилотлари кўрсатган тўғри йўлдан бориб астойдил меҳнат қиляпти, 4 миллион 100 минг тонналик «оқ олтин» хирмонига мустаҳкам замин яратяпти. Шу кунларда ҳамма жойда ғўза парвариши қизғин давом эттириляпти, ҳосилга ҳосил қўшиляпти. уни тезроқ етилтириб очилтириш, нишоналарнинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик чоралари кўриляпти. Кўпчилик районларда чеканка тугалланди, ғўза баргини сунъий тўктиришга пухта ҳозирлик кўриляпти.

Республикамиз механизаторлари пахта теримини машиналаштиришда катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Бултур машиналарда 1.620 минг тонна «оқ олтин» терилди. Бу билан муддат анча қисқартирилди, меҳнат ва маблағ сарфлаш озайтирилди. Маҳсулот таннархи камайиб, сорти яхшиланди. «Малик», «Самарқанд», «Гулбоғ» совхозлари, Пахтаорол районидаги «Олгабос», Оққўрғон районидаги «Ленинград», Свердлов номли колхозлар ва бошқа қатор хўжаликлар ялпи ҳосилнинг асосий қисмини «зангори кема»ларда териб олиб, теримни ёппасига машиналаштириш учун ҳамма имкониятлар борлигини амалда исботладилар.

Юбилей йилида механизаторларимиз олдида масъулиятли ва шарафли вазифалар турибди. Улар 675 минг гектар майдондаги ҳосилни саранжом-саришталаб беришлари, она-Ватан омборига 1 миллион 900 минг тонна дурдона тўкишлари керак. Шуни таъкидлаш зарурки, давлат пахта тайёрлаш плани, зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан ва асосан механизаторларимизнинг иродаси, интизомлилиги, фидокорлик кўрсатиб ишлашларига боғлиқ.

КПСС Марказий Комитети июль Пленумида механизатор кадрлар ишига юксак баҳо берилди. «...МЕХАНИЗАТОР,— ДЕДИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ, — ҚИШЛОҚДА МАРКАЗИЙ ФИГУРАДИР, БИЗ БУ КАДРЛАРНИ ЭЪЗОЗЛАШИМИЗ, УЛАРНИ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРДА МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН КУЧ-ҚУВВАТЛАРИМИЗНИ АЯМАСЛИГИМИЗ КЕРАК. БИЗ БУСИЗ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ ВАЗИФАЛАРИНИ ҲАЛ ҚИЛИШИМИЗ ҚИЙИН БЎЛАДИ».

Республикамизда партиянинг эъзози ва ҳурматига сазовор бўлаётган механизатор кадрлар кўп, уларнинг сафи йил сайин кенгайяпти. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Турсуной Охунова, Мамажон Дадажонов, Искандар Юсупов, Шоймардон Қудратов, Қурбон Кенжаев ва бошқа механизация дарғалари шулар жумласидандир. Улар бошлаб берган ватанпарварлик ташаббуси тобора кенгроқ ёйиляпти, механизаторларнинг янги отрядлари камол топяпти, уларнинг сафига янги-янги ихлосманд кишилар қўшиляпти.

Колхоз ва совхозларнинг автотрактор парклари тобора бойимоқда. Республикамизда сўнгги йиллардагина турли маркадаги тракторлар ва машиналар сони 1,3 марта кўпайди, терим машиналари сони ортиб бормоқда. Кўп қаторли, унумдор машиналар яратилиб, механизаторлар ихтиёрига берилмоқда. Машиналарга техника хизмати кўрсатиш, эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш яхшиланмоқда. Механизаторларимиз уларнинг қувватидан самарали фойдаланиб, деҳқонларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилишда садоқатли кўмакдош эканликларини амалда исбот этмоқдалар.

Бироқ, ўтган йилларнинг якуни шуни кўрсатдики, айрим районлар, колхозлар ва совхозларда дала ишларини комплекс механизациялаш, ҳусусан теримни машиналаштиришга етарли эътибор берилмаяпти. Ильич райони тўрт йилдан буён пахта тайёрлаш планини бажармай, давлатдан 22 минг тонна «оқ олтин» қарздор бўлиб қолди. Бунинг сабаби шуки, район хўжаликларида ҳосилни машинада теришга пухта тараддуд кўрилмайди, чеканка сифатли ўтказилмайди, ғўза барги кечикиб тўктирилади. Механизатор кадрлар етишмаслиги туфайли терим агрегатларидан икки сменада фойдаланилмайди. Афсуски, бултурги нуқсонлар бу йил ҳам айнан такрорланяпти. Район партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, «Узсельхозтехника» район бирлашмаларининг раҳбарлари ўзларининг адресига айтилган танқиддан тегишли хулоса чиқариб олмаяптилар.

«Узсельхозтехника» Наманган, Фарғона, Хоразм область бирлашмаларининг раҳбарлари малакали механизатор кадрлар тайёрлашга бепарволик билан қараб келмоқдалар. Натижада агрегатларнинг иш унуми паст, белгиланган графиклар бажарилмаяпти. Бу бирлашмаларга қарашли ремонт устахоналари ва автотрактор паркларида машиналарнинг «умри»ни узайтириш ўрнига, «эскирди» деган баҳона билан ҳисобдан чиқариб юбориш ҳоллари рўй беряпти. Бундай кўринишларга қатъий барҳам бериш керак.

Унумдор пахта далаларимизда «зангори кема»лар жавлон уришига саноқли кунлар қолди. Кўпчилик хўжаликлар бу муҳим ишга пухта тайёргарлик кўряпти. Бухоро областидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозида 55 терим машинаси шайлаб қўйилди. Яна 12 машина харид қилиш кўзда тутиляпти. Боёвут районидаги «3-Боёвут» совхози механизаторлари теримни бошлашга, байроқча кўтарилишини кутиб турибдилар. Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли колхозда ҳам терим машиналари, кўсак терадиган ва чувийдиган агрегатлар ремонти тугалланганига анча бўлди. Бу хўжаликлар ялпи пахта ҳосилининг 70-75 процентини машиналарда териб олишни кўзда тутмоқдалар.

Пахтакор райони механизаторларининг ва Янгийўл районидаги «III Интернационал» колхози аъзоларининг чақириғи дала гвардиячиларимизни янги меҳнат зафарларига чорламоқда. Ҳамма жойда ишни шу ташаббус асосида ташкил этиш, ғўза парваришини сира бўшаштирмаган ҳолда, йиғим-теримга пухта тараддуд кўриш бутун жамоатчиликнинг жонажон ишига айланмоғи лозим. Ҳосили машинада териладиган карталар қайта-қайта кўздан кечириб чиқилиши, камҳосилли ғўзалар парвариши авж олдирилиши лозим. Ўша пайкалларда биринчи галда чеканка ўтказилиши, бегона ўтлар йўқотилиши зарур. Машиналар серҳосилли пайкалларда унумли ишлайди.

Механизмлар — терим машиналари кўсак терадиган, чувийдиган, тўкилган пахтани териб оладиган агрегатлар ремонти тезда тугалланиши, камининг ўрни тўлдирилиши лозим. Автотрактор паркларида бекор турган механизмларни ремонт қилиб, сафга қайтариш керак. Янги машиналар харид қилиш ҳақидаги ниятни тезроқ амалга ошириш зарур. Чунки теримни бошлашга жуда оз фурсат қоляпти.

Партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, «Узсельхозтехника» бирлашмаларининг раҳбарлари механизатор кадрлар танлаш, саралаш, уларни жой-жойига қўйишга алоҳида эътибор беришга даъват этилгандирлар.

Қайси пайкалда қачон барг тўктирилиши, терим қачон бошланиши, ким қайси пайкалнинг ҳосилини териши ҳозирдан аниқлаб олиниши, йўл-кўприклар, хирмон жойлар тайёрлаб қўйилиши керак.

КПСС XXIV съезди шарафига

✻ Пахтакорлар ҳосилга ҳосил қўшиш учун курашмоқдалар

✻ Техникани теримга тахт қилиб қўйиш муҳим бурчимиз

Свердлов районидаги «Ўзбекистон» колхозининг пахтакорлари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига жавобан гектаридан 30 центнер ўрнига 38 центнердан ҳосил топшириш учун курашмоқдалар. Ҳайит Ҳайдарова бошлиқ бригада эса гектар бошига 40 центнердан «оқ олтин» топширади. Суратда: Ҳайит Ҳайдарова.

Свердлов районидаги «Ленинград» колхозининг Раҳима Исомова бошлиқ бригадаси бу йилги ҳосилнинг 80 процентини машинада териб олмоқчи. Шунга кўра ғўзалар машинага мослаб парвариш қилинаётир. Суратда: Р. Исомова.

А. Тўраев фотолари.

МУҲИМ ВАЗИФА

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

КПСС Марказий Комитетининг июль (1970 йил) Пленуми қарорларини оғишмай амалга ошириш учун курашаётган республикамиз чорвадорлари гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришда қувончли натижаларга эришмоқдалар. Чунончи, Самарқанд областидаги «Нурота» совхози 5 минг центнер бўрдоқи гўшти топшириб, йиллик планни 111 процент бажарди. Сирдарё районидаги «Малик» совхозида ҳар бир қорамолнинг тирик вазни ўртача 580 килограммга етказилиб, гўштга топширилаётир. Фориш районидаги Киров номли совхозда ҳам маҳсулот етиштириш борган сари кўпаймоқда.

Чиноз совхоз-техникумида, «Красный водопад» экспериментал базасида, Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозида ва бошқа кўпгина илғор хўжаликларда сигирлардан ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ сут соғиб олинмоқда. Сигир соғувчилар мусобақасининг ташаббускорлари бўлган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Чудная ва СССР Олий Советининг депутати Муҳаррам Ғаффорова ўртоқларнинг тажрибаси кенг қўлланилаётган жойларда сут булоқлари мавж урмоқда.

Бир қатор областларда тирик вазнда гўшт тайёрлаш планлари анча яхши бажариляпти. Наманган областида пландаги 6300 тонна ўрнига 4666 тонна гўшт тайёрланиб, бу соҳадаги йиллик план 74,1 процент адо этилди. Андижон области ҳам 1 августга қадар гўшт тайёрлаш йиллик планини 73,7 процент бажарди. Сут тайёрлашда Қашқадарё области олдинда боряпти. Бу ерда йиллик план 73,2 процентдан ошиб кетди.

Лекин гўшт ва сут тайёрлаш ҳамма областларда ҳам кўнгилдагидек бораётир, деб бўлмайди. Самарқанд области 27 минг тонна ўрнига 13235 тонна тирик вазнда гўшт топшириб, йиллик планни энди 49 процент бажарди. Бухоро областида гўшт тайёрлаш йиллик плани 54 процент адо этилди.

Сурхондарё области гўшт тайёрлашда ҳамон орқада қолмоқда. Область хўжаликларида бу соҳадаги йиллик топшириқ бор йўғи 39,6 процентга етказилди. «Бойсун», «Сайроб» ва «Дарбанд» совхозларида гўшт ва сут етиштириш ҳамда давлатга топшириш планлари бажарилмай қолаётир. Бойсун районида 5 ой ичида ҳар бош сигирдан 527 литрдан сут соғиб олинганлигини нормал бир ҳол деб бўлмайди. Молларни бўрдоқига боқиш яхши уюштирилмаган. Фермаларда зооветеринария қоидаларига риоя қилинмайди, молхоналар, қўралар сифатсиз ремонтдан чиқарилган, мустаҳкам озуқа базаси яратиш иши билан чинакамига шуғулланилмайди. Ана шулар оқибатида райондаги кўпгина хўжаликлар чорвачиликдан катта зарар кўрмоқдалар.

Республикамиз бўйича ўтган йили 1 августга қадар сут тайёрлаш йиллик плани 60,1 процент бажарилган эди. Бу йил 1 августгача бўлган маълумотларга қараганда сут тайёрлаш юзасидан белгиланган йиллик топшириқ 63,5 процент адо этилган. Бу — яхши. Аммо сут тайёрлашда Наманган, Тошкент ва Хоразм областлари орқада қолмоқдалар. Хоразм, Бухоро ва Андижон областлари кейинги 15 кунликда республика бўйича тайёрланган сут миқдоридан ҳам кам сут тайёрладилар. Айрим районларнинг ва хўжаликларнинг кўрсаткичлари бундан ҳам паст.

Кўпгина колхоз ва совхозларда қорамоллар ва қўйлар яхши семиртирилмай гўштга топширилмоқда. «Нурота» совхозида ҳар бош қўйнинг тирик вазни ўртача 42.5 килограммга етказилиб гўштга топширилаётган бўлса, Самарқанд ва Қашқадарё областларидаги баъзи совхозларда бунга эришилмаётир. Гўштга топшириладиган қўйларнинг тирик вазни кўп ҳолларда 40 килограммдан нари бери бўляпти.

Гўшт ва сут етиштиришни кўпайтириш учун ҳар бир хўжалик етарли миқдорда ем-хашак жамғариш керак. Илғор хўжаликлар 1,5-2 йилга етадиган миқдорда хашак тўплаб қўйдилар. Бироқ кўпгина хўжаликларда озуқа жамғариш, силос бостириш ишлари суст олиб борилаётир. Оқибатда чорвачилик маҳсулотлари топшириш хам шунга яраша бўляпти. Қорамол ва қўйларни, чўчқа ҳамда паррандаларни яхши семиртириб гўштга топшираман, сигирлардан кўплаб серқаймоқ сут соғиб олинишига эришаман, деган хўжалик чорва молларнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бериши зарур.

ШУМАНАЙЛИКЛАР ҒАЙРАТИ

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбири). КПСС XXIV съезди чақирилиши ҳақидаги хушхабардан руҳланган Шуманай районининг пахтакорлари олдинги мажбуриятини қайта кўриб чиқиб, ялпи «оқ олтин» миқдорини 33 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар. Бу планда кўзда тутилганидан 10 минг тонна кўпдир.

Район механизаторлари етиштирилган умумий ҳосилнинг 75 процентини «зангори кема»ларда териш ташаббуси билан майдонга чиқдилар. У. Мақатов, П. Айтбоев, Т. Бекчонов, Г. Ешбергенов, С. Ёқубова, Е. Чорнев каби механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири мавсумда 150-200 тонна пахта уюшга сўз бердилар.

Шу кунларда ҳамма жойда ғўза парвариши жадал давом эттириляпти, ҳосили машиналарда териладиган пайкалларнинг ғўзалари айниқса меҳр билан парвариш қилиняпти.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети «Ем-хашак етиштиришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Қарорда таъкидлаб ўтиладики, чорвачилик учун тўйимли ва арзон ем-хашак етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советларининг, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг, «Союзсельхозтехника»нинг, маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, колхоз ва совхозларнинг энг муҳим вазифаларидан бири. Ембоп экинлар ҳосилдорлигини ошириш, маккажўхори, дуккакли дон, соя экинлари ҳамда муттасил мўл ҳосил олинадиган районларда ембоп бошқа экинлар экишни кенгайтириш ҳисобига ембоп дон етиштиришни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

Шу мақсадда ҳар бир колхоз ва совхоз қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва давлат томонидан харид қилишни янада кўпайтиришни ҳамда чорва ва парранданинг белгиланаётган сонини назарда тутиб, 1971 —1975 йилларда озуқа базасини ривожлантириш юзасидан ташкилий-техникавий планларни ишлаб чиқиш, шу планларда ембоп дон ва озуқа экинлари ҳосилдорлигини оширишни, табиий озуқа етиладиган майдонларни мелиорациялашни, озуқа экинлари етиштириш учун суғориладиган ва захи кетказилган ерлардан энг самарали фойдаланишни, маданий яйловлар вужудга келтиришни, минерал ва маҳаллий органик ўғитлардан кўпроқ фойдаланишни, озуқа етиштириладиган ерларда тупроқнинг нурашига қарши кураш ва бошқа тадбирларни ўтказишни, шу тариқа чорвачиликнинг озуқага бўлган талабини тўла-тўкис қондиришни, шунингдек ҳар бир хўжаликда (маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб) дағал, ширали ва омихта ем-хашакнинг зарур эҳтиёт ва ўтувчи фондларини вужудга келтиришни назарда тутиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари Марказий Комитетлари билан Министрлар Советларига, маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига ем-хашак етиштиришни кўпайтириш тадбирларини ишлаб чиқиш вақтида жамоат чорвачилигининг ем-хашакка бўлган эҳтиёжинигина ҳисобга олмай, шу билан бирга колхозчиларнинг ва совхоз ходимларининг шахсий хўжалигидаги чорвани ҳам ем-хашак ва яйлов билан таъминлашни, шаҳарларда ва ишчи посёлкаларида истиқомат қилиб, мол боқувчи гражданларга яйлов ажратиб бериш, шунингдек давлат запасидаги ерларда, давлат ўрмон фонди ерларида ва колхозлар билан совхозлар фойдаланмайдиган участкаларда пичан тайёрлаш учун майдон бериб қўйишни кўзда тутишлари ҳам керак.

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Союзсельхозтехника» ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари 1971 — 1975 йилларда:

13,43 миллион гектар майдонда серҳосил ўтзор ва яйловлар (шу жумладан камида 8 миллион гектар майдондаги ўтзор ва яйловларни тубдан яхшилаш йўли билан) барпо этсинлар ҳамда 4,5 миллион гектар майдонда атрофи ўралган маданий яйловлар ташкил қилсинлар, шу жумладан 0,7 миллион гектар майдонни (шундан колхозлар маблағи ҳисобига 0,4 миллион гектар майдонни) суғориш йўли билан шундай яйлов ташкил этсинлар;

41 миллион гектар майдонда мавсумий яйловлардан комплекс ем тузиш ишларини бажарсинлар, 600 минг гектар майдонда пичанзор ва яйловларни лиман усулида суғорсинлар, шу жумладан колхозлар маблағи ҳисобига 300 миллион гектар пичанзор ва яйловни шу усулда суғорсинлар, 41,2 миллион гектар майдондаги яйловга сув чиқарсинлар ва илгари суғорилган яйловларда 32,8 миллион гектар майдонда суғориш ишларини реконструкция қилсинлар.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги системасидаги корхоналар ва ташкилотларга, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг корхоналари ва ташкилотлари бўлмаган жойларда эса — «Союзсельхозтехника» системасидаги механизациялаштирилган отрядлар ва станцияларга серҳосил ўтзорлар ва яйловлар барпо этиш юзасидан комплекс ишларни бажариш ҳамда колхоз ва совхозлар билан тузилган шартнома асосида атрофи ўралган маданий яйловлар ташкил қилиш ишини ўтказиш топширилди.

Давлат бюджети маблағлари ҳисобига ҳам, колхоз ва совхозлар маблағлари ҳисобига ҳам шартномаларга биноан бажарилиши лозим бўлган ишларнинг ҳажмини иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда «Союзсельхозтехника» билан келишиб ҳар йили белгилаб берадилар.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига мазкур корхоналар ва ташкилотларга ҳар йили ўтзор-яйлов ўтлари уруғини, белгиланган иш ҳажмига мувофиқ равишда минерал ўғитлар ва оҳакли материалларни ҳар йили ажратиб бериш таклиф қилинди.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, юқори маҳсулли ўтзорлар, яйловлар барпо этиш ҳамда атрофи ўралган маданий яйловлар ташкил қилиш юзасидан СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан «Союзсельхозтехника» системалари ташкилотлари бажарадиган ишлар пудрат ишлари планига киритилади.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ва СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига ем-хашак тайёрлаш ва асрашнинг прогрессив методларини жорий этишни таъминлаб, шу тариқа 1975 йилга борганда пичан ғарамлаш ҳажмини 5 миллион тоннага, пичанни пресслашни 15 миллион гектар ҳосили миқдорига, пичанни актив вентиляция усулида қуритишни 6 миллион тоннага, ўт талқони тайёрлашни 1,5 миллион тоннага, стабиллаштирилган ўт талқонини донадор ҳолда омухта ем саноатига етказиб беришни 1 миллион тоннага етказиш таклиф қилинди.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги, Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда «Союзсельхозтехника» маданий пичанзорлар ва яйловлар барпо этиш ишларини механизациялаш учун ҳамда ем-хашак экинлари етиштириш, дағал ва ширали ем-хашак тайёрлаш ишларини комплекс механизациялаш учун зарур бўлган машиналар рўйхатини, шу машиналар конструкцияларини ишлаб чиқиш муддатларини ва кўплаб ишлаб чиқаришга киришиш вақтини белгилаб беришлари лозим.

Маҳаллий советлар ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар дуккакли, бошоқли кўп йиллик ва бир йиллик ўтлар уруғини умумиттифоқ фондига шу ўтлар уруғини етказиб бериш учун зарур бўлган миқдорларда етиштиришни, далага ўт уруғи сепиш ҳамда юқори маҳсулли ўтзор ва яйловлар барпо этиш эҳтиёжларини қондиришни таъминлашлари, айни вақтда ўтларнинг маҳаллий, сувсизликка чидамли ва совуққа бардошли энг серҳосил навларини кўпайтиришга алоҳида эътибор беришлари керак.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва СССР Қишлоқ қурилиши министрлигига СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва СССР Тайёрлаш министрлиги билан биргаликда 1972—1974 йилларда кўп йиллик ўтлар уруғини қайта ишловчи 180 та завод ва уруғ тозалаш-қуритиш поток линияларини ўз ҳузурларидаги омбор бинолари билан бирга қуриб бериш топширилди.

Л. И. БРЕЖНЕВ В. БРАНДТНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги Шартнома имзоланиши туфайли расмий визит билан Москвага келган ГФР социал-демократик партиясининг раиси, ГФР федерал канцлери В. Брандтни 12 августда қабул қилди.

Амалий вазиятда ва самимий руҳда ўтган суҳбат вақтида Л. И. Брежнев ва В. Брандт СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган Шартнома ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш ва Европа хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун имконият яратиб беради, деб ишонганликларини айтдилар.

Суҳбат давомида СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга, Европада кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлида бундан буён кўрилиши мумкин бўлган чоралар тўғрисида фикрлашиб олинди. Бошқа бир қанча халқаро проблемалар ҳам муҳокама қилинди.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ДЕҲҚОНЧИЛИК МАДАНИЯТИ ҲАҚИДА

КПСС XXIII съезди ва партия Марказий Комитетининг съезддан кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошираётган районимиз меҳнаткашлари қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, ердан, сувдан, техникадан, маҳаллий ва минерал ўғитлардан ўринли фойдаланишга ҳаракат қиляптилар. Кам меҳнат сарфлаган ҳолда кўп маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш учун курашмоқдалар.

Кейинги 5-10 йил районимиз хўжалигида тубдан бурилиш йиллари бўлди. Бу даврда экин майдонлари кенгайтирилди, ҳосилдорлик оширилди. Жумладан, пахта майдони 1955 йилдаги 5541 гектардан ҳозир 14000 гектарга кўпайтирилди. Шунингдек ғалла, сабзавот ва полиз экинлари майдони анча кенгайтирилди.

Районимизда пахтачиликни ривожлантиришда янги ерларни ўзлаштириш айниқса муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Шеробод чўлларини ўзлаштиришга асосан 1955 йили киришилганди. Шу йили бойсунлик, шербодлик азаматлар асрлар бўйи қақраб ётган Бешқўтон даштларига ҳужум бошлашди. Шундан кейин мамлакатимизнинг турли районларидан ватанпарвар ёшлар кўчиб кела бошладилар. Уларнинг ёрдами билан Бешқўтон даштларидан 1962 йили 2000, 1963 йили 8000 гектар, 1964 йили 3662 гектар, 1965 йили 700 гектар янги ер ўзлаштирилди. Қисқа вақт ичида янги ерларда «Янгиобод», «Комсомолобод», «Советобод» ва Абдулла Набиев номли совхозлар ташкил этилиб, уларнинг шаҳар типидаги посёлкалари вужудга келтирилди.

Бир неча минг гектар дашт ерлар яшил пахтазорларга айлантирилди, боғ-роғлар вужудга келтирилди. Бешқўтон даштларидаги янги хўжаликлар 1965 йили давлатга 15 минг тонна пахта сотган бўлса, ўтган йили 31650 тоннага яқин пахта етиштирди.

Чўлга кўчиб келувчилар сони айниқса Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги арафасида кўпайди. Юбилей йили бўлган 1967 йилнинг бир неча кунларидаёқ янги ерларга 300 га яқин хўжаликлар кўчиб келиб, улар билан бирга механизаторлар, сувчилар, агрономлар ва кўплаб бошқа қишлоқ хўжалик мутахассислари ҳам келдилар. Янги ерга келганлар совхозларни мустаҳкамладилар, янги-янги бўлим ва бригадаларни ташкил этдилар.

Чўлга дастлабки кўчиб келганлардан бири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган механизатор Шоймардон Қудратов эди. Қаҳрамон бошлиқ 8 йигит «Советобод» совхозига кўчиб келган биринчи йилдаёқ, йиллик планни 1,5 баравар ошириб бажарди. Қаҳрамоннинг ўзи янги ерларда ҳалол меҳнат қилиб обрў орттирди. У «Ўзбекистон» машинасида дастлабки йилларда 300-356 тонна, ўтган йили эса 585 тонна пахта терди. Ҳалол меҳнат бахт келтирди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Отамурод Худойназаров ва бошқа ўнлаб йигит-қизлар ҳам ўз ҳалол меҳнатлари билан ном чиқардилар.

Шуни ҳам айтиш керакки, янги ерлар кўпгина ёшларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялашда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Ўртоқ Светлана Продан «Янгиобод» совхозига райондан комсомол йўлланмаси билан бориб, «зангори кема» бошқарувчиси бўлиб янги ерда виждонан меҳнат қилди, тезда кўпчиликка танилди ва ҳукуматимиз унинг хизматларини «Қизил байроқ» ордени билан тақдирлади. Халқ эса Проданни Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати қилиб сайлади. Бундай йигит-қизлар эса кўпчиликдир. 1969 йилнинг январида Бешқўтон массивидаги янгидан ўзлаштирилган ерларда Гагарин райони ташкил этилиб районимиздан ажралиб чиқди.

Районимизда янги ерларни ўзлаштириш, экин майдонларини кенгайтириш ишларига ҳамон алоҳида эътибор берилмоқда. 60 километр узунликдаги Шеробод машина каналининг ва насос станциясининг қурилиб ишга туширилганлиги Истара, Гиламбоб даштларини ўзлаштириш, район колхозларини сув билан таъминлашни яхшилаш имконини берди. Ҳозир бу ерда Ленин номли ва Охунбобоев номли совхозлар ташкил этилиб, иш олиб боряпти. Ўтган уч йил ичида бу совхозларда пахта, ғалла, полиз ва сабзавот экинлари ҳосили етиштириш йўлга қўйилди. Чорвачилик фермалари вужудга келтирилди. Янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига биргина Ленин номли совхозда экин майдонлари 1969 йили 1968 йилдаги 2682 гектардан 4375 гектарга кенгайтирилди. Охунбобоев номли совхозда эса 2085 гектардан 3398 гектарга кўпайди. Сув етарли бўлгани муносабати билан колхозларда ҳам фойдаланилмай ётган ерлар ишга туширилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш анча кўпайтирилди. 1966 йилдан 1969 йилгача пахта етиштириш «Партия XXII съезди» колхозида 3063 тоннадан 4022 тоннага, Ленин номли колхозда 3092 тоннадан 4186 тоннага кўпайди. Янгидан ташкил этилган Ленин номли совхоз давлатга 1968 йили 1443 тонна, 1969 йили 4979 тонна, Охунбобоев номли совхоз эса 1968 йилда 538 тонна, 1969 йилда 3966 тонна «оқ олтин» етказиб берди.

Истара даштларини ўзлаштириш ҳозирги вақтда қизғин давом эттирилмоқда. Бир вақтлар шу ерда яшаган, кейинчалик сув йўқлиги сабабли сувли районларга кўчиб кетиб қолган деҳқонлар яна бу ерга қайтиб келиб ҳалол меҳнат қилишмоқда. Ўтган икки йил ичида янги ерларга кўчиб келганлар анчагина. Шу йилнинг ўзида илғор пахтакорлардан Алмурод Ёқубов, жарқўрғонлик Абдусаттор Қурбонов ва бошқалар янги ерга кўчиб келиб меҳнат қилмоқдалар.

Ленин номли ва Охунбобоев номли совхоз посёлкалари асосан қурилган бўлса ҳам, бироқ бу ишлар сусткашлик билан давом эттирилмоқда. Айниқса, уй-жой, маданий-маиший объектлар қурилиши ўз вақтида тамомланмаётир. Натижада янги ерга келувчиларга уй-жойлар етишмаяпти. Иккала совхозда ҳам бирорта ишлаб турган дала шийпони, техника ремонти устахонаси йўқ. Умуман олганда 6, 7, 5-совхозларнинг қурилиши 1, 2, 3, 4-совхоз қурилишига нисбатан анча сусткашлик билан олиб борилмоқда.

Районда қишлоқ хўжалигининг ривожлантирилишида коммунист ва комсомоллар, маҳаллий совет депутатлари ҳал қилувчи роль ўйнамоқдалар. Энг оғир участкалар коммунистлар оталиғига олинмоқда. Улар партиясизларга ибрат кўрсатиб меҳнат қилишмоқда. Партия ташкилотлари ой сайин ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланмоқда.

Бундан икки йил олдин Ленин номли ва Охунбобоев номли совхозларда чўлга кўчиб келган 4-5 коммунист ҳисобида бошланғич партия ташкилотлари тузилган эди. Орадан кўп вақт ўтмай Ленин номли совхоз коммунистлари сони 100 дан, Охунбобоев номли совхоз коммунистлари сони эса 70 дан ошди. Совхозларнинг ҳар бир бўлимида бошланғич партия ташкилоти ҳуқуқига эга бўлган партия ташкилотлари тузилди. Кейинги 6-7 йил ичида меҳнатда алоҳида намуна кўрсатаётган, жамоат ишларида, ўз сиёсий савиясини, билим даражасини оширишда танилган 1030 дан ошиқ партиясиз илғор кишилар Ленин партияси сафига қабул қилинди.

Коммунистлардан Ленин номли колхознинг бригада бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган пахтакор колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съезди иштирокчиси ўртоқ Омонтурди Раҳимназаров ўзининг ташкилотчилик қобилияти билан тезда кўпчиликка танилди. У бошлиқ бригада ҳар йили гектаридан 30-36 центнердан пахта етиштириб келмоқда. Шунингдек, Ленин номли колхознинг коммунист Холмурод Саодатов, «Партия XXII съезди» колхозининг Ўскин Аҳмедов, янги ташкил топган Ленин номли совхоздан бригадир Зайни Маматраимов ва бошқа ўртоқлар бошлиқ бригадалар районда энг юқори ҳосил етиштирдилар.

Коммунистлардан район комсомол комитетининг секретари Чиннихол Худоёрова ёшлар орасида яхши ташаббус бошлади. У тезда терим машинасини ўрганиб олиб, Ленин номли совхоз далаларидан ўтган йили 280 тонна «оқ олтин» терди. Ҳозир кўплаб қизлар Чиннихолнинг ташаббусига қўшилиб, қишлоқ хўжалик машиналарини ўрганишга қарор қилдилар.

Районимиз меҳнаткашлари олдида юбилей йилида яна муҳимроқ вазифалар турибди. Улар бу йил давлатга 27 минг тонна пахта етказиб беришга, 10 минг тонна дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришга аҳд қилишган. Бу юксак марраларни эгалламоқ учун колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари, барча коммунистлар деҳқончилик маданиятини оширишга, қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш, химизациялаш, алмашлаб экишни кенг жорий этишга ички резервларни қидириб топиш ва ундан унумли фойдаланишга жиддий эътибор бермоқдалар. Район партия комитети, унинг бюроси ҳам деҳқончилик маданиятини ошириш ҳақидаги масалаларни тез-тез муҳокама этиб бормоқда.

Районимиз территориясидаги Шеробод—Сурхон даштларида яқин 5 йил ичида янги ерларда яна 2 та йирик хўжалик — 5 ва 8 сонли совхозлар ташкил этилиб ишга туширилади.

Пахта майдони 30 минг гектарга етказилиб, 55 минг тонна пахта етиштиришга эришилади. Шеробод насос станциясидаги 6 та насос ҳам ишлай бошлайди. Бу эса 110 минг гектар майдонни суғориш имконини беради.

Э. МУҲАММАДИЕВ,
Шеробод район партия комитетининг секретари.

КАРМАНА ГИДРОУЗЕЛИ ҚУРИЛИШИДА

БУХОРО области. Навоий шаҳри яқинида Кармана гидроузели қурилмоқда. Зарафшон дарёсида қурилаётган бу иншоотни «Амубухараканалстрой» трестининг 5-механизациялашган кўчма колоннаси бунёд этаётир. Гидроузелнинг областда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги аҳамияти катта. У қурилиб битгач, Навоий районидаги «Нарпай» совхози, «Бухоро», «Москва», Ленин номли, Охунбобоев номли, «Коммунизм», Свердлов номли, «Социализм» колхозлари сувга сероб бўлади. Малик чўлидан минглаб гектар янги ерларни ўзлаштириш имкони туғилади. Бинокорлар 433 минг куб метр тупроқ ишлари ва 17423 куб метр бетон ва темир-бетон ётқизиш ишларини муддатидан олдин бажаришга аҳд қилишган. Суратда: экскаваторчилар гидроузел қуриладиган жойни тайёрлашмоқда.

А. Усмонов фотоси, (ЎзТАГ).

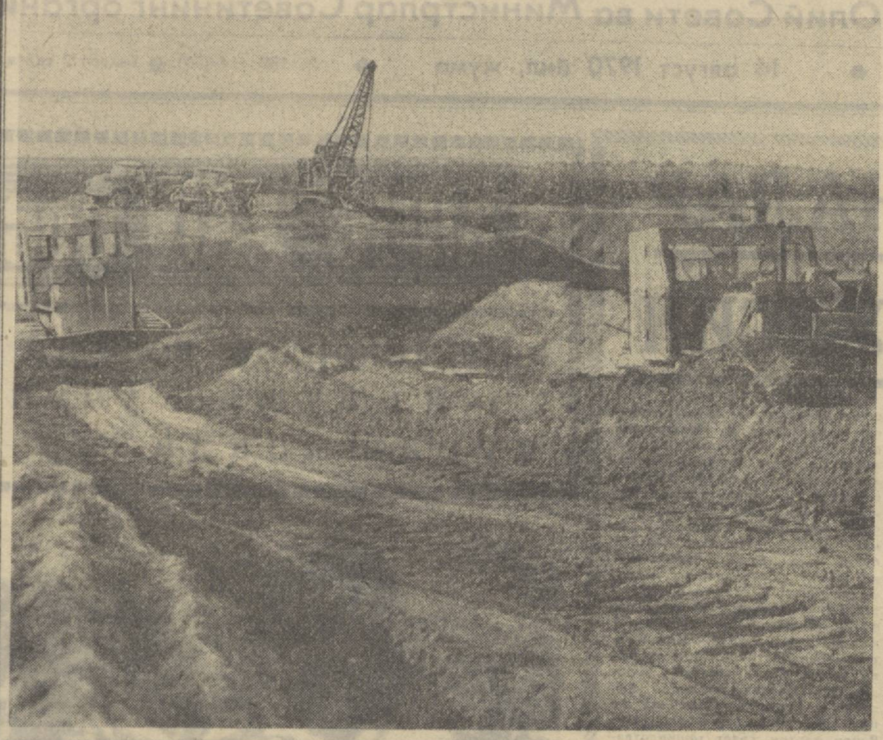

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

НАМАНГАН. («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбиридан). Бу ерда область партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIX пленуми якунлари ҳамда область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари А. Хўжаевнинг докладини тингладилар ва кенг муҳокама қилдилар.

Пленум кўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди. Пленумда ташкилий масала ҳам кўрилди. Ўртоқ Т. Рўзибоев область партия комитетининг секретари ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

А. МАДУМАРОВ.

САҲРО БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

АМУ — БУХОРО КАНАЛИНИНГ ИККИНЧИ НАВБАТИ ҚУРИЛИШИДАН РЕПОРТАЖ

◆ ◆

Машинамиз ўркач-ўркач малларанг қум барханлари оралаб ўтган сўқмоқдан зўриқиб одимлаяпти. Қуёш олов пуркайди. Сароб кўзни жимирлатади. Иссиқ тапот-гармсел бетга урилиб, кишини беҳузур қилади. Пешонадан тер қуйилади.

Бухороликлар Аму—Бухоро машина канали бунёдкорларини лўндагина қилиб «каналчилар» деб аташаркан. Суҳбатимиз каналчилар ҳақида борди.

— Чўли-биёбонлар оша 223 километр канал қазишнинг ўзи бўладими? — деб гап бошлади қурилиш бошқармасининг бош инженери Исҳоқжон Солиев.— Баландлиги 11 қаватли бинога тенг келадиган иккинчи Ҳамза насос станцияси учун «Уралгидромаш» заводидан янги хил қудратли насослар харид қиляпмиз. Станцияда шундай насослардан олтитаси ўрнатилади. Улар Амударё сувини йигирма метр баландга кўтариб, каналга узатади. Оби-ҳаёт рўди қурилишида бир юз йигирма миллион куб метр тупроқ, икки юз қирқ минг куб метрдан ортиқ темирбетон ишлари бажарилади. Канал шарофати билан областимиздаги қарийб юз минг гектар ер Амударё сувидан баҳра олади, ўн беш ярим минг гектар янги ерга сув чиқарилади. Пахта ҳосили эса юз минг тоннадан зиёдга ошади.

Гап билан бўлиб вақт ўтганини билмабмиз. Қуёш ғарбга оғибди. Тақирликдаги кўримсизгина бир қудуққа етиб тўхтадик.

Шу пайт туясини лўкиллатиб, бир мўйсафид келиб қолди. У бизга синчков назар солди-да, қуюқ қошлари остидаги чуқур-чуқур кўзларини пирпиратиб нўхтани бўшатди. Сўнг «бедов»ини «чих-х» дея ерга чўктириб, туядан тушди-да, бизга яқинлашди:

— Йўл бўлсин, широғларим?

— Каналчилар қўноғига.

— Ҳийт, шул қирдан ошсангиз, қўноқ. Тезда бу жердан кетинглар. Бўронда қолманглар, тағин.

Бир соат йўл қувиб, бир юз ўттиз еттинчи пикетга етиб келдик. Бульдозер ва грейдерлар ҳайқириғи эшитилди. Ғарбдан қуюқ чанг тўзони кўтарила бошлади...

Механизациялашган кўчма колоннанинг бошлиғи Николай Опелать бизни қарши олди. Тўзон тобора яқинлашиб келарди. У гўё қалин булутлар галасига ўхшарди: қуёш бетини тутиб, чўлга соя солди.

— Ярим соатча кутишга тўғри келади. Тўзон тингач, механизаторлар билан учрашасизлар.

Н. Опелать шамол тингунча участкада қилинган ва бажариладиган ишлар ҳақида гапириб берди:

— Техника бизнинг мададкоримиз. Бизга янги, қўшимча тракторлар беришди. Иш анча унумли бўляпти. Чўл-саҳронинг ўзига хос қийинчиликларига кўникиб кетганмиз. Каналнинг биринчи навбати қурилишида орттирган тажрибамиз қўл келяпти. Тракторларни учбурчак схемаси шаклида ҳужумга солиш, канал қазишнинг шу кундаги энг самарали усулидир. Қилинадиган ишларимиз ҳажми биринчи навбатдагидан уч ярим баравар зиёд. Бажарилаётган ишлар ҳам шунга яраша.

Шу кунгача қарийб олти юз минг куб метр тупроқ ишлари уддаланди. Бир юз қирқ тўққизинчи пикетгача бўлган ўттиз бир километрли канал трассаси қўлдан чиқарилапти. Қўлимизда автомобиль, грейдерлардан бўлак ўттиз тўққиз бульдозер, ўн тўрт экскаватор бор. Ҳар бир бульдозерчига уч юз куб метр тупроқ суришни норма қилиб белгилаганмиз. Тўхта Азизов бу топшириқни икки ярим-уч баравар ортиқ уддалашга эришяпти. Тўхтанинг ҳамкасблари Жўрабой Норматов, Даврон Ёрматов, ака-ука Абдулла ва Асат Жумаевлар сингари толмас механизаторларимиз 600-700 кубметрга етказиб тупроқ суришяпти.

Меҳнатсевар канал бунёдкорлари юбилей йилининг етти ойлик қурилиш-монтаж топшириғини муддатидан қарийб ўн кун илгари адо этишди. Тежаб қолинган вақт ҳисобига бир неча минг кубметр тупроқ ишлари бажарилди. Яқинда канал трассаси қурилиш участкасида бинокорларнинг йиғилиши бўлди. Улар Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети томонидан маъқулланган Навоий химия комбинати, Тошкент тракторсозлик заводи ва «Юлдуз» тикувчилик фирмаси коллективларининг КПСС XXIV съезди шарафига бошлаган ватанпарварлик ташаббусини муҳокама қилишди. Канал қурувчилар сўзга чиқиб ўз зиммаларига қўшимча мажбуриятлар олишди. Сўнг кўчма механизациялашган колонна коллективининг 1970 йил учун олган мажбуриятлари қайта кўриб чиқилди. Мажбуриятга қўшимча ва ўзгартишлар киритилди. Унда беш йиллик қурилиш-монтаж топшириғини илгари кўзда тутилганидан ярим ой илгари бажаришга қарор қилинди.

Шуни айтиш керакки, қурилишда ҳал этилмаган масалалар ҳам бор. Чунончи, ишчилар етишмаётир. Келаётганларни уй-жой билан таъминлаш имконияти йўқ. Олот ва Қизилтепада қурилиши лозим бўлган каналчилар посёлкасига ҳали пойдевор ҳам қўйилган эмас. Шағал — Каттақўрғондан, ғишт — Янгийўлдан ташиб келиняпти. Бу арзонга тушмайди, албатта.

Сув келтирган азиз, дейди халқимиз. Шундай хайрли ва эзгу мақсад йўлида саҳро билан юзма-юз туриб олишаётган, эл-юртга оби-ҳаёт элтиш учун ғайрат ва шижоатини аямай меҳнат қилаётган Аму—Бухоро канали қурувчиларига зафар тилаймиз!...

Ҳ. ҚОДИРОВ,
Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ГФР КАНЦЛЕРИ ШАРАФИГА

СССР ҳукумати 12 августда Германия Федератив Республикасининг федерал канцлери В. Брандт шарафига Катта Кремль саройида зиёфат берди.

ГФР ҳукуматининг бошлиғи билан бирга зиёфатда ГФР ташқи ишлар министри В. Шеель ва бошқа расмий кишилар ҳам бўлдилар.

Совет томонидан зиёфатда А. Н. Косигин, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев ва бошқалар ҳозир бўлишди.

Зиёфат вақтида А. Н. Косигин ва В. Брандт нутқ сўзладилар.

Бугунги кун, деди А. Н. Косигин, иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларда унутилмас кун бўлади. Гарчи тарих сабоқлари ва иккала мамлакат халқларининг, Европа халқларининг ҳаётий манфаатлари бу йўлдаги тўсиқни бартараф этишни шубҳасиз талаб қилиб келган бўлса ҳам, лекин ўтмишда иккала мамлакат ўртасидаги тинч ҳамкорликни эришиб бўладиган амалий мақсад тарзида йўлга қўйишга асос бера оладиган воқеалар кам бўлди. Халқаро сиёсий ҳаётда муҳим проблемаларни ҳал этиш чоғида Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси кўпинча бир-бирига қарама-қарши позицияларда узоқ йиллар мобайнида туриб келдилар.

Ҳозиргина имзоланган Шартнома узоқ давом этган, баъзан жуда мураккаб ўтган музокаралар натижасидир. Лекин шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, ҳар иккала томон бир битимга эришиш йўлида турган тўсиқлар олдида чекинмади, чунки улар кўзлаб меҳнат қилган мақсад куч-ғайрат сарфлашга муносиб эди.

Биз, деди ўртоқ Косигин, Совет Иттифоқи билан Федератив Республика ўртасидаги муносабатларда бурилиш ясашимиз керак. Ўтмиш тажрибасининг ўзиёқ ҳар бир тинч кун бизга бахш этадиган ва давлатлар ўртасидаги ҳамкорлик туфайли кўпайиб борадиган неъматларни юксак баҳолашни ва ундан тўлиқ фойдаланишни ўргатиши лозим. Шартнома имзоланиши СССР билан ГФР ўртасида турли соҳалардаги муносабатларни ривожлантириш соҳасида унчалик кечикмай амалий қадамлар қўйилишига умид қиламиз. Совет Иттифоқи бундай қилишга тайёр ва у тинч-тотув яшаш принципларини умуман турли ижтимоий тузумдаги мамлакатлар ўртасида бўлганидек, СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатлар учун ҳам бирдан-бир оқилона ва истиқболли негиз бўла олади, деган фикрга асосланади.

Ҳукуматларнинг ҳар бири, деб таъкидлади А. Н. Косигин, ўз зиммасига ўз халқлари ва умуман Европа олдида катта мажбуриятлар ва жиддий масъулият олди. Шу шартномага содиқлик, уни изчиллик билан амалга ошириш Европа қитъасида стабиллик ва осойишталикни сақлаб туришнинг муҳим элементи бўлиши шубҳасиз. Шу маънода олганда СССР ва ГФР ҳукуматлари қилган бу иш якка-ёлғиз иш бўлиб қолмайди. Бу иш Европа давлатлари ҳукуматларининг вазиятни соғломлаштириш ва Европа хавфсизлигининг мустаҳкам таянчларини барпо этиш учун сарфланаётган бошқа куч-ғайратлари қаторига қўшилади.

Шуни айтиш мумкинки, бу гапларнинг ҳаммасини бизнинг музокараларимизга жуда катта эътибор билан қараётган Европадаги ва Европа ташқарисидаги сиёсий, жамоат доиралари яхши тушунадилар. Ғанимларнинг овозлари ҳам эшитилмоқда, албатта. Лекин бу овозлар сиёсий реализм туйғусидан маҳрум бўлган ва Европа халқларининг тинч келажаги тўғрисида қайғурмаётган кимсалардан чиқмоқда. Чиндан ҳам халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчлик тарафдори бўлган кишилар бу Шартнома жуда муҳим аҳамиятга эга эканлигини эътироф қилмасдан қола олмайдилар. Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги Шартномада қамраб олинган масалаларни ҳал этишнинг Европа хавфсизлиги ишига хизмат қилувчи принципиал жиҳатдан бошқа бир таклифини бирон-бир кимса айтганлигини билмаймиз.

А. Н. Косигин пировардида бундай деди: имзоланган Шартнома Европа воқелигининг бутун ривожи билан, халқаро муносабатларнинг табиий жараёни билан тайёрланиб борилмаганда эди, уни тузиш имконияти бўлмас эди. Шартномани турмушнинг ўзи тақозо этди, бу Шартнома узоқ муддатли тинчлик манфаатларига мос келади.

Кейинги ойларда бўлиб ўтган музокаралар, деди жавоб нутқида В. Брандт, Шартномани ишлаб чиқишнинг ўзидан кўра ҳам кўпроқ натижа берди. Бу музокаралар вакилларимизга фикрлашиб олиш, биринчи уринишда ҳатто бир фикрга келиш мумкин бўлмаса ҳам, бир-бирларининг фикрига тушунишга ҳаракат қилиш имконини берди.

В. Брандт Совет Иттифоқига биринчи бор қадам қўйиши биланоқ ҳар иккала давлат ва халқ, айниқса Совет Иттифоқи халқи шу вақтгача унутмаган хотиралар нақадар оғирлигини, у тортган жароҳатлар нақадар чуқурлигини англаб олганлигини айтиб ўтди.

Мен, деди сўзини давом эттириб федерал канцлер, ҳеч ким инкор қила олмайдиган ва ҳеч ким инкор қилишга ҳақли бўлмаган ўтмишнинг алоҳида хотирасига, тарих хотирасига эга бўлган мамлакатда турганлигимни биламан.

Шартномани мен, деди сўнгра В. Брандт, якун ясаш деб ва иккала давлатимизнинг келажакка, яхши истиқболга назар ташлашга имкон берувчи янги муқаддима деб биламан. Шартнома бизни ўтмиш шарпалари ва саркитларидан халос қилади, у бизга муносабатларни янгидан бошлаш имконини беради.

Бу ерда бошланган иш Европа марказидаги кескинликни чинакам юмшатишга биз ҳисса қўшган пайтда ниҳоясига етади. Башарти биз Европа марказининг ҳеч бир ерида бундан буён кескинлик вужудга кела олмаслиги тўғрисида, ҳамма жойда проблемалар қониқарли бартараф этилишига эришилиши тўғрисида ғамхўрлик қилмайдиган бўлсак, иш тўлиқ бўлмаган, ниҳоясига етказилмаган бўлур эди. Келинглар, шу ишни биргаликда ниҳоясига етказайлик.

Ўртамиздаги ихтилофларга қарамай, ижтимоий тузумдаги тафовутга қарамай мамлакатларимиз мана шу мураккаб дунёда тинч-тотув яшашни қандай амалга ошириш намунасини кўрсата оладилар. Бундай тинч-тотув яшаш бирон-бир давлатга қарши қаратилган бўлмай, ҳаммага фойда келтирадиган, Европадаги ҳамма давлатлар ва халқларга наф келтирадиган бўлади.

Сўнгра В. Брандт ҳадиксираш даври ўтди ва Шартнома ёрдамида масалаларни янгича тушуниш, эски қарашларни бартараф қилиш мумкин, деб умид билдирди.

А. Н. Косигин ва В. Брандт нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

КООПЕРАТОРЛАР СЪЕЗДИ

СССРдаги оммавий жамоат ва хўжалик ташкилотларининг вакиллари — VIII съезд делегатларининг сўзлаган нутқларида матлубот кооперациясининг кўп томонлама фаолияти ҳар жиҳатдан акс этди. Катта Кремль саройида съезд бошланганига уч кун бўлди. 12 август эрталабки мажлисда делегатлар Центросоюз правлениесининг раиси А. П. Климов билан ревизия комиссиясининг раиси Л. М. Омельченко докладини муҳокама қилишни давом эттирдилар.

Съезд делегатлари Центросоюз правлениеси ва ревизия комиссиясининг ишини маъқуллашди. Мамлакат матлубот кооперациясининг фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган конкрет таклифлар киритилди.

Центросоюз правлениесининг раиси А. П. Климов якунловчи нутқ сўзлади.

Съезд Центросоюз правлениесининг ҳисобот доклади ҳамда партия ва ҳукуматнинг матлубот кооперациясини янада ривожлантириш хусусидаги қарорларидан чиқиб келувчи вазифалар тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди. Унда кооператорларнинг яқин йиллардаги иш программаси белгилаб берилди.

Съездда матлубот кооперацияси ташкилотларининг уставларига баъзи ўзгартиришлар қабул қилинди.

Делегатлар СССР матлубот кооперациясининг раҳбар органларини сайлашга киришдилар.

ФАННИНГ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА ЁРДАМИ

В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг сессияси 12 августда ўз ишини тамомлади. КПСС Марказий Комитети июль Пленуми якунлари ҳамда қишлоқ хўжалик фанларининг вазифалари тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг секретари Ф. Д. Кулаковнинг докладини муҳокама қилишда шу академиянинг академиклари Н. Ф. Ростовцев, И. С. Рабочев, академиянинг президенти П. П. Лобанов ва бошқалар қатнашдилар.

Қабул қилинган қарорда олимлар КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

Академия сессияси қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги ва ўрмон хўжалиги соҳасида ишловчи барча олимларга мурожаат қилиб, КПССнинг навбатдаги XXIV съездини қишлоқ хўжалиги фанларини ривожлантиришда янги-янги ютуқлар билан нишонлашга чақирди.

Шундан сўнг академиянинг ҳақиқий аъзолари ва мухбир аъзолари сайланди. (ТАСС).

КПСС МК июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз

ДОН — БОЙЛИГИМИЗ

Нон иззат-ҳурматнинг боши, инсон учун энг азиз, энг қимматли, энг мўътабар овқат, маъмурчилик рамзи. Дон — нон ижодкори бўлган деҳқон эса элда энг ҳурматли киши, энг эъзозли касб эгаси ҳисобланади. У, ўз меҳнати, маҳсулоти билан эл-юртни боқади, тўкинчилик, маъмурчилик яратади. Ғаллакорларимиз ана шундай одамлар, чинакам бобо деҳқонлардир.

Деҳқонларимиз тоғ этакларидаги бағри кенг лалми ерларда ғалладан мўл ҳосил етиштириб келяптилар. Чинакам ғалла кони бўлган, республикамизнинг энг йирик ғаллакор райони ҳисобланган, ҳар йили давлатга 2 миллион пуддан зиёд дон етказиб берадиган Ғаллаорол районида бизнинг хўжалигимиздан кўп майдонда дон етиштирадиган хўжалик йўқ. Масалан бу йил районда етиштирилган жамики доннинг қарийб ярми бизнинг хўжалигимиздан олинди. Ғаллакорларимиз райондаги бошқа колхоз ва совхозларнинг деҳқонлари билан биргаликда давлатга топширадиган дон миқдорида маҳсулот тайёрлашни мўлжаллашяпти.

Ҳаракатда баракат дейди, халқимиз. Лалмикор шароитимизда ҳосилнинг мўл ёки кам бўлиши баҳорда ёғингарчиликнинг кўп ёки оз бўлишига боғлиқлигига қарамай, **дон етиштириш ва давлатга топшириш бўйича беш йиллик планни анча ошириб бажаришга эришдик.** Масалан, **совхозда беш йил мобайнида ҳар йили ўрта ҳисобда 17 минг 740 тоннадан — жами 88 минг 692 тонна дон етиштирилиши ва давлатга 44 минг 600 тонна дон топширилиши керак эди.** Аммо ғаллакорларимиз экин майдонини жуда оз кенгайтирган ҳолда, асосий эътиборни ҳосилдорликни оширишга қаратдилар. Шу туфайли **дон етиштириш ва давлатга топшириш юзасидан беш йиллик учун белгиланган топшириқлар тўрт йилдаёқ бажарилди. Ўтган тўрт йилда давлатга 47 минг тоннадан зиёд дон топширилди.**

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми мамлакатда дон етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш зарурлигини алоҳида таъкидлади. Барча ғаллакорлар каби бизнинг деҳқонларимиз ҳам Пленум қарорини кўтаринки руҳ билан қарши олдилар, унга амалий иш билан, дон етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш билан жавоб беришга қарор қилдилар. Буни қуйидаги мисолдан кўриш мумкин. **Бу йил хўжаликда 22 минг 770 гектар майдонда ҳосил етиштирилди. Ҳар гектар ердан пландаги 8,9 центнер ўрнига 9,8 центнердан — жами 19 минг 602 тонна ўрнига 22 минг 170 тонна ҳосил олинди. План бўйича давлатга 9500 тонна буғдой ва арпа топширишимиз лозим эди. Фақат плангина эмас, балки йил бошида олинган мажбурият ҳам анча ошириб адо этилди. Давлат омборига 13 минг тонна сара дон етказиб берилди.**

Бундан ташқари, биз келгуси йил ҳосили учун 2795 тонна уруғлик фонди вужудга келтиришимиз керак эди. Бу соҳадаги топшириқ ҳам ошириб бажарилди. Уч минг тонна сифатли уруғлик жамғарилди. Совхозимизда кўп сонли чорва моллар ва паррандалар ҳам боқилади. Улар учун пландаги 1580 тонна ўрнига 2100 тонна ем ҳозирлаб қўйилди.

ДОН тайёрлаш плани ва олинган мажбурият ошириб бажарилган, уруғлик ва ем фонди тўла вужудга келтирилган бўлса ҳам, ҳали хирмонларда анча буғдой турибди. **КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми колхоз ва совхозлар давлатга пландан ташқари топширган дон учун қўшимча ҳақ тўлаш ҳамда уларни рағбатлантириш зарурлигини таъкидлади. Коллективимиз буни ҳисобга олиб, давлатга топшириладиган доннинг миқдорини 16 минг тоннага етказишга қарор қилди.** Бу, совхознинг ялпи даромадини ошириш, ишлаб чиқаришнинг рентабелли даражасини кўтариш ва ишчиларнинг моддий манфаатдорлигини кучайтиришда катта роль ўйнайди.

Бу ерда шуни айтиш керакки, бизда кўп миқдорда уруғлик дон олинади. **Бу йил давлатга 1500 тонна ва бошқа хўжаликларга 1000 тонна уруғлик дон етказиб беришимиз керак эди. Бу соҳадаги топшириқ ҳам анча ошириб бажарилди.**

Умуман тайёрланадиган дон, шу жумладан уруғлик дон қанча яхши тозаланиб, кондицияси қанча юқори бўлса, унга давлат шунча кўп ҳақ тўлайди. Масалан, план бажарилгунча топширилган буғдойнинг бир тоннасини давлат 90 сўмдан қабул қилса, план бажарилгандан кейин топширилган донга юқоридагига нисбатан бир ярим баравар кўп ҳақ тўлайди. Шундай қилиб, **бу йил пландан ташқари топширилган дон ҳисобига қарийб 500 минг сўм қўшимча даромад олиш ва ялпи даромадни икки миллион сўмга етказиш, шу жумладан бир миллион сўмга яқин соф фойда олиш мўлжалланяпти.**

Ишлаб чиқаришнинг рентабелли даражасини ошириш ва соф фойданинг миқдорини кўпайтиришда маҳсулот таннархини камайтиришга эришилганлиги ҳам муҳим роль ўйнади. **Бу йил бир центнер дон етиштиришга пландаги 5 сўм 51 тийин ўрнига 4 сўм 87 тийин сарфланди. Шунинг ўзи қарийб 20 минг сўм маблағни тежаш имконини берди.** Буларнинг ҳаммаси ишчиларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга ижобий таъсир кўрсатди. **Бултур ишчиларнинг бир йиллик ўртача иш ҳақи 914 сўмга тўғри келган эди. Бу йил бу кўрсаткич 1100 сўмга етади.**

Деҳқонларимиз ғалла ўстириш ва дон етиштиришда жуда бой тажриба орттиришган. Ғаллакорларимиз орасида ўз касбининг ҳақиқий миришкорлари, етарли маълумотга эга бўлган, коллективнинг мўл ҳосил учун курашини моҳирлик билан ташкил этадиган, уни янги муваффақиятларга бошлайдиган билимдон, ҳаракатчан кишилар кўп. Бўлим ва бригада раҳбарларининг кўпчилиги олий маълумотли агрономлардир.

Бундан ташқари, давлат ғаллакорларимизга замонавий техника, минерал ўғитлар ва гербицидлар билан катта ёрдам беряпти. Бу йил баҳорда ўн минг гектар майдондаги ғаллага гербицид сепилди. 5800 гектар майдондаги экин карбомид билан озиқлантирилди. Бу тадбир ғаллазорлардаги бегона ўтларни йўқотиш ва ҳосилдорликни оширишда катта роль ўйнади.

Яна шуни айтиш керакки, бу йил ҳосил ўрим-йиғими пухта тайёргарлик кўрилган ҳолда бошланди ва аниқ график асосида ўтказилди. 120 комбайн юқори унум билан ишлатилди. **Барча майдондаги ғалла 20 иш кунида ўриб ва янчиб олинди.**

Ғаллачиликда ҳосил ўрим-йиғими қисқа муддатли ва энг масъулиятли давр ҳисобланади. Бу даврда ишнинг муваффақиятини механизаторлар ҳал қилади. Буни ҳисобга олиб, совхоз дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари яхши ишлаган комбайнчиларни рағбатлантириш тадбирларини белгилади. Бунга биноан **олти метрли ўроғи бўлган комбайн билан беш кунда 100 гектар, тўрт метрли ўроғи бўлган комбайн билан 70 гектар майдондаги ғаллани сифатли қилиб ўриб-янчиб берган комбайнчиларга 50 сўмдан мукофот бериб борилди. Дон ташишда ишлаган илғор шоферлар, дон ортиш ва туширишда банд бўлган пешқадам ишчилар ҳам шу зайлда мукофотлаб борилди. Бундан ташқари, 20 иш кунида 320 гектар майдондаги ғаллани нобудгарчиликка йўл қўймасдан ўриб-янчиб берган комбайнчи 200 сўм, 300 гектар майдондаги ғаллани ўриб-янчиб берган комбайнчи эса 150 сўм пул мукофоти олди. Барча майдондаги ғаллани 20 иш кунида нобудгарчиликка йўл қўймай ўриб-йиғиб олган бўлимларнинг коллективига ҳам 200 сўмдан мукофот берилди.**

Давлатга топшириладиган доннинг сифати қанча юқори бўлса, унинг баҳоси ҳам шунча баланд бўлади. Бунга эришиш эса ҳар бир хўжалик коллективининг ўзига боғлиқ. Совхоз марказида дон тозалайдиган йирик цех қурилган. Электр қуввати билан ишлайдиган бу цехни фақат бир механик-машинист бошқаради ва бир соатда 20 тонна донни сифатли қилиб тозалаб беради. Бу йил ана шу цехдан ташқари, бўлимларда яна 18 та дон тозалайдиган машина ишлатилди. Ҳозир бир соатда 30 тонна донни тозалаш қувватига эга бўлган яна бир йирик цех қуриляпти.

ШУНИ унутмаслик керакки, худди пахта каби ғалла ҳам бир ерга ҳадеб экилаверса, ернинг кучи кетиб қолади ва ҳосилдорлик камайиб кетади. Шунинг учун пахтачиликдаги каби ғаллачиликда ҳам ғалла-беда алмашлаб экиш зарур. Бу тадбир ҳосилга яхши таъсир қилади. Биз буни тажрибада синаб кўрдик. Масалан, кейинги йилларда ғалла майдонининг бир қисмида ҳосилдорлик камайиб, 3-4 центнерга тушиб қолди ва бундан ҳам камайиб кетди. Шу туфайли **ўтган йил кузда лалми ерлардаги 3 минг гектар беда ва бошқа экинларни бузиб, ўрнига ғалла экдик. Шунча ғалла майдонига эса бу йил баҳорда беда экдик. Натижада беданинг ўрнига экилган ғалланинг гектаридан 12-13 центнердан ҳосил олинди.**

Ҳозирги вақтда совхозда 3234 гектар беда бор. Яқин икки-уч йилда бедапоялар майдонини беш минг гектарга, янги беш йилликнинг охиригача эса 7-8 минг гектарга етказамиз. Шу тариқа беда ва ғалла майдонини ҳар уч йилда бир марта алмаштириш ва ғалла-беда алмашлаб экишни тўла жорий этиш имконияти вужудга келади Бу йил кузда минг гектар эски бедани бузиб, ўрнига ғалла, шунча ғалла ерига эса беда экамиз.

ҒАЛЛА-БЕДА алмашлаб экиш ғалланинг ҳосилдорлигини ошириш, чорва моллар учун кўп миқдорда оқсил моддасига бой тўйимли озуқа олиш, ҳар йили кўплаб беда уруғи етиштириш ва бундан анча даромад қилиш имконини беради. **Бултур совхоз 16 тонна беда уруғи сотди ва бундан 112 минг сўм даромад қилди. Келгусида беда уруғи етиштиришни камида икки баравар кўпайтириш назарда тутиляпти.**

Ҳозир ҳар бир хўжаликда КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига асосан келгуси беш йилликда маҳсулот етиштиришни кўпайтириш бўйича перспектив планлар тузиляпти. **Биз ғалла-беда алмашлаб экишни жорий этиш ва гербицид ҳамда минерал ўғитлардан кенг фойдаланиш йўли билан ҳозир ғалла экилаётган ерларнинг ҳосилдорлигини бир ярим баравар ошириб, гектар бошига 15-16 центнерга етказиш ва ғалла майдонини бироз кенгайтириш асосида келгуси беш йилликнинг охирига бориб етиштириладиган доннинг миқдорини 40 минг тоннага етказишни мўлжаллаяпмиз.**

Бунга эришиш учун, юқорида айтилганлардан ташқари, дон етиштириш агротехникасига қатъий риоя қилишни таъминлаймиз. Келгуси йил ҳосили учун барча ғалла майдонини август ойида сифатли шудгор қилиш, кузги донни қулай муддатларда экиш, баҳорда ғаллани борона қилиш, ёмғир ва сел суви билан суғоришга алоҳида аҳамият берамиз. Ҳозир совхозда келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратиляпти. 63 та ҳайдов тракторининг ҳаммаси июль ойи охирида тўла ишга туширилди. Барча ғалла майдони августнинг охиригача ҳайдаб бўлинади. Ҳамза Ботиров, Нурқосим Ҳайдаров, Сергей Гусев, Раим Бобохонов каби моҳир механизаторлар КПСС XXIV съезди шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, «К—7000» маркали трактор билан бир сменада нормадаги 11 гектар ўрнига 30 гектардан ерни сифатли қилиб ҳайдашяпти. Ер ҳайдашда ишлаётган илғор механизаторларни мукофотлаш учун маблағ ажратилди.

Ғаллакорларимизнинг мақсади улуғ. Улар дон етиштиришни узлуксиз кўпайтира бориб, мамлакатимизда нонни сероб этамиз, элда мўл-кўлчилик яратамиз, дейишяпти.

Қ. МИРЗАЕВ,
Самарқанд областидаги 2-«Ғаллаорол» совхозининг директори.

УЛУҒ ВАТАНИМИЗДА

МОСКВАДАГИ Бутуниттифоқ паррандачилик илмий-тадқиқот ва технология институти Иттифоқимизда энг йирик ҳисобланади. Бу ерда жўжа етиштириш саноат асосида ташкил этилганлиги туфайли ҳар йили бир миллион парранда савдо тармоқларига, умумий овқатланиш корхоналарига жўнатилиб турибди. Сиз суратда кўриб турган паррандабоқар-оператор Ольга Желнова шу институтнинг энг илғор кишиларидан. У сменадоши билан биргаликда 60 минг жўжани боқяпти. Пастдаги суратда эса у парвариш қилаётган жўжалар.

Н. Акимов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

СОЛДАТ ҚУРОЛДОШЛАРИ ҲАҚИДА

СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛАМАН

Урмонзор ичига жойлашган отув майдони. Рота солдатлари машқлар бажаришмоқда. Отиш навбати оддий аскар Эргашали Жияновга келди.

Командирнинг кўрсатмаси бўйича Эргашали машқларни бажаришга киришди. Автоматдан кетма-кет ўқлар уча бошлади. Нишон — тахтачалар бирин-кетин йиқиларди.

Машқ тугагач, рота саф тортди. Командир:

— Оддий солдат Жиянов, сафдан беш қадам олдинга! — деб буюрди.

Солдат сафдан чиқди.

— Машқларни аъло даражада бажарганингиз учун ташаккур эълон қиламан.

Эргашалининг қорача юзида табассум жилва қилди, кўзлари севинчдан чақнади:

— Совет Иттифоқига хизмат қиламан!... — Шаҳдам қадамлар билан одимлаб у яна қуролдошлари сафига қўшилди.

Эргашали солдат кийимини кийганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Қисқа муддат ичида у ҳарбий билимларни зеҳн билан ўрганди, ўртоқлари орасида катта ҳурмат ва обрў қозонди. Бу эпчил ва чаққон йигитни қисмимизда танимаган, унинг ҳарбий ва спорт машқларини кўриб қойил қолмаган одам йўқ. Шу туфайли Эргашали Жияновнинг хизмат карточкаси қўмондонлик номидан берилган ташаккурномалар билан тўла.

Ватан чақириғига «лаббай» деб жавоб бераётган, командирларнинг берган топшириғини ўз вақтида кўнгилдагидек бажариб, она-юрт олдидаги шарафли бурчини сидқидилдан бажо этаётган ҳамюртларимиз кўп. Ёзёвонлик Абдурашид Абдураҳимов, Мусажон Нишонов, Мухторали Олимов, қўқонлик Рафиқжон Ҳошимов, Рустам Тўйчиев, қувалик Абдуманноб Мўминов, бекободлик Маматжон Омонов каби полкимиз ўғлонлари билан уларнинг ота-оналари, ҳамқишлоқлари мингбор фахрланишса арзийди.

М. БОЙМАТОВ,
оддий солдат, Н-қисм.

ЗАРБДОРЛАР

Нўъмонжон Абдураҳмонов номини қисмимиз солдатлари ҳурмат билан тилга оладилар. У хизматга янги келган кунлари бир оз қийналди. Ўқиди — ўрганди, тинмай изланди. Меҳнати зое кетмади. Илғорлар сафидан ўрин олди. Фақат солдатларнинг эмас, командирларнинг ҳам ҳурматига сазовор бўлди. Қисм командири Нўъмонжон Абдураҳмоновнинг ишларини кўриб чиқиб, уни бўлим командири қилиб кўтарди ва унга ефрейтор унвони берилди. Ёш командир бошчилик қилаётган бригада ойлик планларни 150-170 процент адо этиб, бошқаларга намуна бўлмоқда.

Бригада аъзолари ҳаётида бу йил қувончли воқеа юз берди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан бригадага «Коммунистик меҳнат зарбдори» номи берилди. Бу солдатларни янги марраларни эгаллашга руҳлантириб юборди. Улар шу кунларда КПССнинг XXIV съездини ҳарбий ва сиёсий тайёргарликда юқори кўрсаткичларга эришган ҳолда кутиб олиш учун курашмоқдалар.

А. ЮСУПОВ,
Н-қисм.

* * *

Шунингдек, оддий солдатлардан С. Нурманбетов, С. Матёқубов, Т. Каримов, сержант Б. Сулаймонов, ефрейтор Ж. Мамадалиев ва бошқаларнинг хатларида Ватанимиз посбонларининг хизматда эришаётган ютуқлари мадҳ этилган.

ТЕРИМГА ТАХТ ҚИЛИБ ҚЎЙИЛДИ

«Узсельхозтехника» Шаҳрисабз район бирлашмасининг ремонт конвейеридан сўнгги терим машиналари чиқарилди. Шаҳрисабз ва Китоб районларидаги колхоз ҳамда совхозларнинг далаларида ишлаш учун 280 терим агрегати тахт қилиб қўйилди.

Энг янги технологик ускуналар билан таъминланган устахоналарда 176 малакали ишчи меҳнат қилмоқда. Уларнинг кўпчилиги шахсий беш йиллик планларини бажарди, слесарь Тош Хўжаев, токарь Раззоқ Йўлдошев, аппаратчи Иброҳим Қўйлиев келгуси беш йиллик ҳисобига ишламоқдалар.

* * *

Шовот районидаги «Ленинград» колхози барча пахта териш техникасини Хоразмда биринчи бўлиб таппа-тахт қилиб қўйди. 84 та машина ремонти, шу жумладан 27 та «зангори кема» яхши баҳо билан қабул қилинди.

«Узсельхозтехника» Шовот район бирлашмасининг мутахассислари пахта теримига ўз вақтида ва яхши тайёргарлик кўришда ёрдам бердилар,— деди колхоз раиси Тожи Бобожонов. — Хўжаликда техника поток-узел ремонти устахонасининг ташкил этилиши катта роль ўйнади. Механизаторлар КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил июль Пленуми қарорларини муҳокама қилиб, бу йил етиштирилган пахта ҳосилининг катта қисмини машиналар билан териб олиш мажбуриятини олдилар.

ТОШКЕНТ маиший холодильниклар заводи «Оазис» маркали музлатгичлар ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқда. Корхонада музлатгичларнинг бехато ва узоқ йиллар ишлашини таъминлашга тааллуқли тадбирлар амалга оширилмоқда. Маҳсулот сифати яхшиланяпти. Суратда: бош конвейерда «Оазис-2» музлатгичларини йиғиш пайти.

И. Душкин ва Б. Мазур фотоси.

КАБУТАР

ҲИКОЯ

Ҳу, қаранг! Битта каптар чарх урмоқда. Қанотларини силкитиб, силкитиб ўйинга тушмоқда. Мусаффо ҳавода гоҳ юқорига, гоҳ пастга қараб шўнғимоқда. Бир дақиқа кўзларимни тикиб қоламан. Хаёлларим ёришиб кетади, у билан бирга парвоз этади. Беихтиёр «бу ўша каптармасмикан?!» деб юборгим келади. Ҳа, ўша! Қаранг, ола-була қанотлари ҳам ўша-ўша!

Ҳаргал каптар парвозини кўрсам, ёдимга ўша ўртоғим — бирга жанг майдонларида дардлашган дўстим келади. Бир йигит умри ўтибди у билан кўришмаганимга. 1944 йилнинг баҳори. Тинмай ҳужумда эдик. Душман фақат чекинар, кундан-кун ғалаба ҳиди келиб қолган кунлар эди. Ўртоғим билан бирга жангга кирар, бир-биримизга елкадош бўлардик ҳар қачон, ҳар қадамда! Дўстимнинг исми Ғаффор эди. Тоғлик йигит эди у.

— Уруш тугагач, бизнинг Боғистонга ҳам чиқасан, ажойиб булоғи бор, кўрсатаман! — дерди у.

Шундай ҳужумлардан бирида иккимиз ҳам ярадор бўлиб қолдик. Ўшанда мен чап елкамдан ўқ еган эдим. Ўртоғимнинг эса бир оёғини кесиб ташлашга тўғри келди. Иккаламиз бир госпиталда ётдик.

Бир ҳафта беҳуш ётган Ғаффор саккизинчи куни кўзини очди. Биз иккинчи қаватда эдик. Ғаффор кўзини очганини кўриб, аста ўрнимдан турдим ва ёнига бордим.

— Ҳайрият! — дедим пешанасига қўлимни қўйиб, — жуда қўрқитдинг.

У гапирмоқчи бўлди-ю, мадори етмади. Лаблари тамшанди. Билдимки, сув ичмоқчи. Чойдан икки қошиқ ичирдим. «Раҳмат!» деб кўзлари билан гапирди. Уни чарчатиб қўймаслик учун, кейинроқ гаплашамиз, деган ўй билан ўз каравотимга келдим. Шу пайт кимдир хона деразасини очиб юборди. Енгил ва хушбўй ҳаво хонани тўлдирдики, ҳали-ҳали ёдимдан чиқмайди. Ҳа, баҳор эди-да, ўшанда! Шундан чамаси яна бир ҳафта ўтгач, Ғаффор туриб ўтирадиган бўлди. У билан энди узоқ суҳбатлашиб ўтирар, кўнглини кўтариш учун қизиқ-қизиқ гапларни гапирар эдим. Бир куни мен унга Ҳикмат амакимнинг наша чекканини айтиб бериб роса кулдирдим. Наша чекканлар ваҳимага тушиб қоларканлар-да! Ҳикмат амаким ҳам наша чеккан куни ҳовуз деб кичик лойқа кўлмакда чўмилган экан!

— Шундай эканми, а? — қотиб-қотиб кулди Ғаффор.

— Ҳа, — дедим, — Гитлер ҳам наша чекканга ўхшайди. У ҳовуз деб чакалакзорларда шўнғиб юрибди. Бу гапим Ғаффорга маъқул тушди шекилли, бир дақиқа хаёлга чўмди-да:

— Жуда тўғри, — деди. — Бу ҳали ҳолва. Гитлер энди жаҳаннамга шўнғийди.

Шундан сўнг гап ғалаба ҳақида, ғалабадан кейинги ҳаёт орзуси ҳақида кетди. Биз гаплашиб ўтирган пайтимизда деразага бир каптар келиб қўнди. Ғаффор каптарга узоқ тикилиб қолди.

— Баъзи одамларнинг бағри тош бўлади-да. Шундай беозор қушнинг ҳам қанотини боғлайдилармикан? Қаранг, бир қанотини синдириб ҳам юборибди! Бу қанотлар парвоз учун яратилган, ахир. Агар парвоз қилишига ҳалақит берилса, унда у қуш бўлиб нима қилди? Келинг, Раҳматилла, уни бир амаллаб тутинг. Боғланган қанотларини бўшатиб юборайлик. Учсин, парвоз қилсин бечора каптар!

Ўрнимдан турдим. Секин-секин дераза ёнига бордим. Аста ойнани ёпмоқчи бўлдим. Зора каптар хонага кирса деб. Йўқ, каптар хонага кирмади. Бир қанот қоқди-ю, учиб кетди. Назаримда, боғланган қанотлар учишга қийналар, аммо яшаш завқи билан интилиб парвоз қилар эди.

— Эсизгина! — деди Ғаффор. — Бечора қуш роса қийналиб учяпти.

— Ҳақиқатдан, — жавоб бердим мен ҳам. — Эҳтимол яна келиб қолар.

— Албатта келади, — кўзларида нур чақнади Ғаффорнинг, — каптар шундай ажойиб қушки, бир кун нон, дон еган жойига кунда бир бор келади. Ҳа, ўзимизда ҳам бир мақол борку, бир кун туз тотиган жойингга минг кун салом бер, деган. Бу мақол одамлар ҳақида. Аммо каптарга ўхшаган қушларга ҳам айтса бўлади.

Шу пайт болалигимда боққан қарқиноқ ёдимга келди. Катта боғимиз бўларди. Боғимиз этагида уч туп терак бўларди. Узоқ-узоқлардан кўриниб турарди бу тераклар. Ҳар йили шу тераклар-га қарқиноқ уя қурарди. Биринчи синфга ўқишга борган йилим бир қарқиноқ боласини уясидан олиб тушдим. У жуда ҳам гўзал эди. Тумшуқлари қип-қизил. Энг аввало қўлдан овқат ейишга ўргатдим. «Қиҳ!» десам кафтимга ёки елкамга келиб қўнади. Кунда гўшт, ари болалари билан боқаман. Тез кунда учирма бўлди. Ҳовлимиздаги тутга ўргатдим. Мушук еб кетмасин дея кечалари уйга олиб кириб қўяр эдим. Болалик экан-да, чўқимасин деб тумшуғини кесиб қўйгандим. Тумшуғи кесилган бўлсада, ўзига жуда ҳам ярашарди. Аммо ҳозир Ғаффорнинг олдида ўша тумшуқ кесганим учун ўз-ўзимдан хижолат чекдим. Куз келди. Қушлар иссиқ ўлкаларга томон йўл олиб қолишди. Менинг қарқиноғим энди катта қуш бўлиб қолганди. Йироқ-йироқларга учиб кетар, лекин оқшом чоғи яна қайтиб келарди. «Қиҳ-қиҳ» десам елкамга келиб қўнарди. «Қишда нима қиламан»; дея ўйлаб қўярдим гоҳида. Бир кун унинг оёғига чиройли ҳалқа тақдимда, «энди сен-ҳей қушим, катта қуш бўлиб қолдинг. Бор, иссиқ ўлкаларни айланиб кел!» — дея учирдим. Қарқиноқ тушунди. Бошим узра уч-тўрт марта чарх уриб учди-да, тик кўтарилди.

«Хайр-эй!» деб қичқирдим.

У кўзга кўринмай қолди. Шу куни у иссиқ юртга йўл олган эди. Уч-тўрт оқшом уни қўмсадим. Сўнг кўникиб қолдим.

Яна баҳор келди. Тут пишиги эди. Ҳовлимиздаги тутдан бир коса териб еб турсам, елкамга бир қуш келиб қўнса бўладими? Бундоқ қарасам, ўзимнинг қарқиноғим! Қўлимдан дон еб ўсган қарқиноқ. «Қиҳ!» дедим, кафтимни тутиб. Кафтимга қўнди.

Ҳозир госпиталь деразасидан туриб учиб кетган каптарга боқарканман, ўша қарқиноғим ёдимга келди.

— Намунча тикилиб қолдингиз, Раҳматилла? — Хаёлимни бўлди Ғаффор.

— Шундай, ўзим, болалигим ёдимга тушиб кетди.

Индамайгина каравотимга бориб ўтирдим. Кимдир хонадаги радиони буради. Диктор янги бир шаҳарнинг озод қилингани ҳақидаги ахборотни гапирарди.

Эрта билан кўзимни очсам, кечаги каптар дераза тагида турибди. Ғаффор мендан олдинроқ уйғонган экан.

— Айтмадимми, келади деб! — деди Ғаффор севинчини яширолмай. — Бугун тутишга ҳаракат қиламиз.

Мен яна бир бурда нонни майдалаб дераза тагига тўкдим. Каптар кечадан бери овқатланмаган шекилли, сепишим биланоқ иштаҳа билан ушоқларни териб еябошлади.

— Еявер, жонивор, еявер! — деб қўйди Ғаффор. Деразани секин ёпмоқчи бўлдим. Каптар сезиб қолиб ташқарига отилди.

— Кел, жонивор, кел! Гўё унинг гапларига каптар ҳам тушунгандай эди. Шу пайт каптар ушоқларни яна чўқий кетди. Ғаффор ҳам, мен ҳам беҳад хурсанд бўлиб кетдик. Энди каптар хона ичидаги ушоқларга ўтганда, шарт этиб деразани ёпдим. Шошиб қолган каптар бориб ўзини ойнага урди.

Тўхтаб туринг! Бу парранда жуда нозик бўлади. Ўзи қийналган, ўлиб қолиши ҳам ҳеч гап эмас.

Икки кўзим каптарда. У қайта ўрнидан туриб, деразанинг бир чеккасига бориб писиб туриб олди. Юрагининг гурс-гурс уриши шундоққина кўриниб турибди.

— Бизни қафасга солади деб ўйлаяпсанми, каптаржон, — гўё одамга гапиргандай гапирди Ғаффор.

— Ҳали ўзингнинг ҳам кетгинг келмай қолар бу ердан! Қўшиб қўйдим мен.

Кечга яқин каптарни авайлаб ушладим-да, Ғаффорнинг қўлига бердим.

Ғаффор энг аввал қанотларини бўшатди. Ҳар бир пати ип билан бойланган эди. Бир қаноти эса синиб кетган.

— Ҳе, жонивор, бу қанотингни ҳам авайлаб тузатамиз, — деб қўйди Ғаффор синган қанотни пайпаслаб.

Ғаффор каптарни уч-тўрт кун қўлида боқди. Синган қаноти ҳам тузалиб қолди. Ғаффор деразани ёптириб, каптарни дераза ёнига қўйди.

— Яхши ҳам тутиб олдик, акс ҳолда нобуд бўларкан жонивор! — деди у каптар қанотларини илиқ сув билан ювиб.

Яна бир-икки кун ўтгач, Ғаффор деразани очдириб қўйди. Каптар энди хонага ўрганган, ташқарига чиқиб учиб-учиб ўйнар, яна хонага қайтарди. Ғаффор унинг енгил парвозларига завқ билан боқиб:

— Уч, учавер, сен осойишталик, тинчлик жарчисисан, каптаржон! — дея пичирларди. Каптар Ғаффорга шундай ўрганиб қолдики, овқатни ҳам қўлидан ерди, сувни эса кафтидан ичарди. Тунлари шундайгина бошида ухларди.

Мен тамом соғайганимдан сўнг, яна фронтга жўнайдиган бўлдим.

— Ғаффор, — дедим дўстимга мурожаат этиб, — саломатлик бўлса, яна учрашармиз!

— Албатта учрашамиз! — деди у ишонч билан.

У билан қучоқлашиб хайрлашдим. Яна жангга кириб кетдим. Берлин остонасида жанг қилаётган бир пайтимизда, госпиталдан хат олдим. Хатни Ғаффор эмас, бош врач ёзган эди.

Мана шу қисқа, аммо дунёни ларзага солувчи хат:

«Раҳматилла! Дўстинг Ғаффор қорасон бўлиб қолиб, бу касал юрагига урди-да, вафот этди. Сўнгги нафасида сенга бу ҳақда хабар қилишни сўради...» Бу ёғини ўқий олмадим. Хўнграб йиғлаб юбордим.

Бир йигит умри ўтибди дўстимнинг вафот этганига... Ҳу, қаранг! Бир каптар чарх уриб учмоқда. Ажиб бир ўйин кўрсатмоқда! Назаримда, бу ўша Ғаффор соғайтириб, тарбиялаб учириб юборган тинчлик каптарига ўхшайди. Ғаффорнинг ўзи ҳам парвоз этиб юрибди гўё.

— Уч, учавер, каптаржон! Тинмай учавер!

ТУЛҚИН.

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

Халқаро ҲАЁТ

ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

БЕРЛИН, 12 август. (ТАСС). «Нойес Дойчланд» газетаси қуйидагиларни ёзади: Германия Федератив Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасида тузилган шартнома аҳдлашувчи ҳар икки томоннинг манфаатларига муносиб бўлиб, кескинликни янада юмшатиш ва Европа хавфсизлигини таъминлашга қаратилган.

Германия Демократик Республикаси, деб таъкидлайди газета, Совет Иттифоқи ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг тинчлик борасидаги ташаббусини ҳамиша қўллаб-қувватлаб келди. Қардошлик ва бузилмас жанговар иттифоқ воситалари бизни Совет Иттифоқи билан боғлайди. Биз Ғарбий Германиядаги янги ҳукуматнинг СССР билан муносабатларни яхшилашга қаратилган реалистик қадамларини ҳам табриклаган бўлур эдик, деб кўп марта айтиб келдик. Бундан ташқари, Германия Демократик Республикаси Европа хавфсизлиги ишига доим ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. Шу сабабли Германия Демократик Республикаси СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган шартномани Европа хавфсизлиги йўлидаги ижобий қадам деб ҳисоблайди.

«Нойес Дойчланд» газетаси қуйидагиларни уқтириб ўтади: ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш натижасидагина узоқ давом этадиган тинчликка эришиш мумкин. Узоқ давом этадиган тинчлик Европада иккинчи жаҳон уруши ва урушдан кейинги тараққиёт натижаси бўлмиш чегараларнинг дахлсизлигини ҳам тан олиш демакдир. Мустаҳкам тинчликни таъминлаш Потсдам битимининг асосий принциплари билан чамбарчас боғланган. Бу принциплар ҳозирги вақтда қитъамиздаги тинч тараққиётнинг негизидир.

«Нойес Дойчланд» газетаси Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган шартномани хушхабар деб, тинчлик ва Европа хавфсизлигини таъминлаш сиёсатининг муҳим ютуғини исбот этувчи далил деб ҳисоблайди. Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатлар, деб ёзади газета, доим ана шу сиёсатни амалга ошириб келмоқдалар.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

◆ РИМ. Италия темирйўлчилари муҳим ғалабага эришдилар. «Унита» газетасининг хабар беришича, мамлакатнинг бутун территориясида темирйўлчилар иш ҳафтасини қисқартириш тўғрисида касаба союзлари билан темир йўллар давлат бошқармаси вакиллари бир қарорга келишган. Темир йўлчиларнинг ўз меҳнат шароитларини яхшилаш ҳақидаги бошқа баъзи талаблари ҳам қабул қилинган.

БАТРАКЛАР ИШ ТАШЛАДИ

◆ САНТЬЯГО. Чилининг Оъхиггинс вилоятидаги қишлоқ хўжалик ишчиларидан 5 мингга яқин киши забастовкани давом эттирмоқда. Улар иш ҳақи оширилсин, помешчиклар коллектив шартномаларни бажарсинлар, медицина хизмати яхшилансин ва болаларимиз учун мактаб очиб берилсин, деб талаб қилмоқдалар. Тоқати тоқ бўлган батраклар бир қанча поместиеларни ишғол қилдилар. Улар ўз талабларимиз қондирилмагунча бу ерлардан чиқиб кетмаймиз дедилар.

СУВ ТОШҚИНИ ҚУРБОНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 12 август. (ТАСС). Бразилиянинг Ресифи шаҳрида кучли сув тошқини натижасида 120 га яқин киши ҳалок бўлди ва 15 мингдан ортиқ киши бошпанасиз қолди. ЮПИ агентлиги мухбирининг хабар беришича, бир неча кун сурункасига жала қуйиб, сув тошиб кетган. Шаҳарнинг учдан икки қисми сув остида қолган. Кўп районлар электр қувватидан маҳрум бўлган. Алоқа узилган, корхона ва муассасалар ёпилган. (ТАСС).

БУГУН — ПОКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИ КУНИ

ЯНГИ ЙЎЛДА

Покистон Ислом Республикаси мустақил деб эълон қилинганига 23 йил тўлди. Шу вақт ичида Покистон халқи бир қанча қийин иқтисодий ва социал проблемаларга дуч келди. Ҳиндистон иккита мустақил давлатга бўлингандан сўнг юз берган аҳвол дарҳол муҳим сиёсий ва иқтисодий ўзгаришларни амалга оширишни, аввало аграр тузумни бутунлай ислоҳот қилишни ва индустрлашни талаб қиларди.

Аграр реформани амалга ошириш ва янги саноат сиёсатини ўтказиш натижасида Покистон иқтисодий тараққиётда мустамлакачилик қолдиқларини тугатишда маълум ютукларга эришди. Чунончи мамлакатнинг миллий даромади йилига 5-6 процент ошмоқда. Химия, тўқимачилик, цемент каби саноат тармоқлари вужудга келтирилди, металлургия ва металл ишлаш корхоналари, электростанциялар қурилиши бошлаб юборилди.

Қишлоқ хўжалигида ҳам маълум силжиш юз берди. Мамлакатда янги университетлар, илмий-тадқиқот институтлари, юзлаб мактаблар очилди. Мустақиллик йилларида студентлар сони 10 баравар кўпайди.

Бироқ Покистон танлаб олган тараққиётнинг капиталистик йўли жиддий қарама-қаршиликлар ва қийинчиликлар туғдирди. Натижада маҳаллий монополиялар чет эл капитали билан мустаҳкам алоқа боғлаб, мамлакатнинг асосий бойлигини ўз қўлида сақлаб келмоқда. Шу билан бир вақтда кўпчилик аҳолининг даромадлари мунтазам равишда камайиб бормоқда. Покистон матбуотининг хабар беришича, 22 бадавлат оила мамлакат миллий капиталининг 80 процентига эгалик қилмоқда.

Бундан 11 йил муқаддам амалга оширила бошлаган ер ислоҳоти қишлоқларда ҳукм сурган феодал тузум системасини маълум даражада қўпорди, лекин ернинг бойлар қўлида қолишига хотима бермади, ерсизлик ва деҳқонлар ҳуқуқсизлигини тугатмади.

Чет эл матбуоти аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромад жиҳатидан Покистон дунёда сўнгги ўринлардан бирида туришини хабар қилди. Зиёлиларнинг кўпчилик қисми ва давлат хизматчиларининг қуйи категорияси ҳам оғир моддий қийинчиликда яшамоқда.

Мамлакатда 30 дан зиёд сиёсий партиялар мавжуд бўлиб, ўз программаларига кўра уларни икки группага ажратиш мумкин. Биринчи группа социализм идеяларига тарафдорлигини эълон қилса, иккинчи группа партиялар йирик капитал манфаатларини ҳимоя қилиб, прогрессив характердаги ҳар қандай ўзгаришларга қарши чиқмоқда. Мамлакатдаги очиқ ҳаракат қилаётган прогрессив кучларнинг олдинги сафида Миллий халқ партияси бормоқда. Бу партия аста-секин демократлаштиришни, заминдорлар ерини камайтиришни, мамлакатни индустрлаштиришни талаб қилаётир. Шу билан бирга бу партия Покистоннинг СЕНТО ва СЕАТО агрессив ҳарбий блокларидан чиқишини ва Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашни талаб қилаётир.

Покистон жамоатчилиги ҳукуматнинг сиёсий фаолиятни чегаралашни бекор қилиш ҳақидаги қарори Покистон Компартияси фаолиятига ҳам тааллуқли бўлмаганидан ажабланмоқда. Коммунистлар партиясини тақиқлашни бекор қилиш ҳақидаги талаблар тез-тез янграй бошлади.

Ривожланаётган мамлакат Покистоннинг тараққиёт йўлида Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик ва яхши қўшничиликнинг мустаҳкамланиши муҳим бир босқичдир. Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи билан Покистон Ислом Республикаси ўртасида мустаҳкам иқтисодий ва маданий алоқалар ўрнатилган.

Покистон президенти Оға Муҳаммад Яҳёхоннинг яқинда СССР га қилган ташрифи вақтида Карочидаги йирик металлургия заводи қурилишида Покистонга иқтисодий ва техника ёрдами кўрсатиш ҳақида бир битимга келинди. Покистонда Совет Иттифоқидан келтирилаётган техникани севадилар ва қадрлайдилар.

Яқинда Исломободда Покистон билан Совет Иттифоқи ўртасида кенг миқёсда маданий ва илмий ҳамкорлик ҳақида битим имзоланди. Бу битимга мувофиқ, жумладан, Покистон студентлари Совет олий ўқув юртларида ўқийдилар. Покистон ўқитувчилари бу ерда тажриба оширадилар. Душанба ва Панжоб университетлари, шунингдек Ленинград ва Дакка университетлари ўртасида илмий алоқалар ўрнатилади.

Совет Иттифоқи билан Покистон ўртасида дўстона, яхши қўшничилик муносабатларининг кенгайтирилиши ва мустаҳкамланиши ҳар икки мамлакатнинг туб манфаатларигагина жавоб бериб қолмай, шу билан бирга бутун Осиё қитъасида, айниқса Жанубий Осиёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

В. ЗИКОВ.

Бугун Покистон байрам либосига бурканди. Кўчаларда шодлик тароналари янграйди. Суратда: Карочининг марказий кўчаларидан — Маклеудроуднинг бугунги қиёфаси.

Покистон билан Совет Иттифоқи ўртасида техникавий ҳамкорлик ривожланиб бормоқда. Суратда: покистонлик нефтчи Анвар Али СССР да ишлаб чиқарилган пармалаш дастгоҳи ёрдамида нефть қудуғи ковлаяпти. Н. Ермошкин фотолари. (АПН).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЁРДАМИДА

СОФИЯ, 12 август. (ТАСС). Кремиков металлургия комбинати цехларидан бирида криптон гази тажриба тариқасида ишлаб чиқарила бошланди. Электр лампалари ишлаб чиқаришда ана шу газдан кенг фойдаланилади.

Цех ускуналари СССР-да тайёрланган бўлиб, унинг технологияси эса совет мутахассислари ёрдамида ўзлаштирилмоқда. Цех яқинда ана шу газни саноат миқёсида ишлаб чиқара бошлайди.

ДОРУССАЛОМДА СУД ПРОЦЕССИ

ДОРУССАЛОМ, 12 август. (ТАСС). Ҳукуматга қарши фитна қатнашчилари иши юзасидан бу ерда давом этаётган судда гувоҳларнинг айтган гаплари АҚШ ва Англиянинг мўътабар шахслари ана шу фитнада бевосита қатнашганликларини исбот этади.

Қораловчи гувоҳ, Доруссалом сув таъминоти компаниясининг собиқ бошқарувчиси Липангиле қуйидагиларни айтди: «АҚШ ва Англиянинг Найробидаги элчихоналари Танзания ҳукуматини ағдариб ташлаш мақсадида фитнани амалга оширишда фитначиларга ёрдам беришни ваъда қилганлар».

Бошқа бир гувоҳ, Лебалло ҳам сўроқ маҳалида айтган гапларида Англия ва АҚШнинг ҳукуматга қарши фитнада қатнашганлигини таъкидлади.

Бу фитна 1969 йил октябрь ойида фош қилиниб, 1970 йил май ойида суд процесси бошланган эди.

Сўроқ қилинаётган айбдорлар орасида собиқ министр Камализа, министрнинг собиқ ўринбосари Биби Тати хоним, армиянинг бир неча офицерлари бор. Асосий айбдорлардан бири, собиқ ташқи ишлар министри Оскар Камбона ҳозирги вақтда чет элларда муҳожир бўлиб яшамоқда.

«АН—22» САМОЛЁТИНИ ҚИДИРИШГА ДОИР

Совет учувчилари ва денгизчилари август ойи давомида «АН-22» Антей самолётини қидиришни давом эттириб, самолёт билан алоқа узилиб қолган жойдан ғарби-жанубдаги Атлантиканинг бир қанча янги районларини текширдилар. Шимолий Атлантикадаги 65 минг квадрат милядан ортиқ майдонни ташкил қилувчи жуда катта акватория текшириб чиқилди.

Қидирув ишлари бошлангандан бери «АН-22» самолётига тегишли эканлиги шубҳасиз бўлган бир қанча буюмлар топилганлиги илгари хабар қилинган эди. Совет балиқ овлаш кемаларининг экипажлари белгилар қўйилган бир қанча деталларни топиб олишди, экспертлар бу деталларнинг йўқолган самолётга тегишли эканлигини аниқладилар. Июль ойининг сўнгги кунларида океанда авиация қутқарув плоти жойланган йиртиқ контейнер бўш ҳолда топилди. Герметизацияси бузилиб кетган жигарранг тусдаги плотнинг ўзи ҳам топилди. Бирмунча кейин бахтсиз ҳодиса содир бўлган жойдан ғарби-жанубда ўн литрлик полиэтилен канистра, пенопласт парчалари, ящикларнинг бўлаклари кемага чиқариб олинди. Одамларни топишга муваффақ бўлинмади.

Совет учувчилари ва денгизчилари қидирув ишларини давом эттирмоқдалар. Совет кемалари океанни текшириш давомида аста-секин жануб ва ғарби-жанубга — шу районда ҳукмронлик қилаётган шамоллар ва денгиз оқимлари томонига аста-секин силжиб бормоқдалар.

Лекин қидирув ишларининг самараси тобора камайиб қолмоқда. Кейинги кунлар ичида «АН-22» самолёти билан бўлган ҳодисага алоқадор бошқа буюмларни топишга муваффақ бўлинмади. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 18.25 — Программа. Рус тилида: 18.30 — «АХБОРОТ» 18.45 — Халқ контроли экрани. 19.10 — Дам олиш программаси. Ўзбек тилида: 20.10 — «АХБОРОТ», 20.25 — Оламга саёҳат, 21.15 — Июль Пленуми қарорлари — ҳаётга!, 21.45 — Малоҳат Дадабоева куйлайди. 22.15 — Янгиликлар. 22.20 — «Икки дил достони» (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА КЎРСАТУВЛАРИ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 20.00 — Программа. 20.30 — «Миноралар устида гулхан» (бадиий фильм), 21.45 — Фильм-концерт.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14/VIII да Ҳамза, 15/VIII да Рус кишилари (премьера). 16/VIII да Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак (кундузи), Русалка (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/VIII да Бой ила хизматчи, 15/VIII да Ўғирланган умр, 16/VIII да Олтин девор.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Гул ва тош — «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «МОСКВА», «САНЪАТ САРОЙИ», «СПУТНИК», (кундуз ва кечқурун).

Жиноятчилар дунё профессори — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», (кундуз ва кечқурун).

Саройдаги тўй — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Баҳор сувлари — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 3, кеч 7 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.45 ва 10.40 минутда бошланади).

Гул ва тош — «ФЕСТИВАЛЬ».

Баҳор сувлари — «ХИВА».

Саройдаги тўй — ТЕЛЬМАН номли.

Квартира — «РАКЕТА».

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА 15 СЕНТЯБРДАН 25 СЕНТЯБРГАЧА

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИНИНГ II ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ЎТКАЗИЛАДИ

КИНОФЕСТИВАЛДА

Ҳиндистон, Покистон, Туркия, Эрон, Япония, Бирлашган Араб Республикаси, Марокко ва бошқа мамлакатлар қатнашадилар.

25 АВГУСТДАН БОШЛАБ САНЪАТ САРОЙИДА (асосий кўрсатувлар) «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА ВА «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ВОСТОК», Ғ. ҒУЛОМ номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «КЎКЧА» (конкурссиз намойишлар) КИНОТЕАТРЛАРИДА.

БИЛЕТЛАР ВА АБОНЕМЕНТЛАР СОТИЛА БОШЛАЙДИ

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ХЛАДОКОМБИНАТИ

Республикадаги ҳамма савдо ташкилотларига

фондсиз, чекланмаган миқдорда автотранспортда уйга етказиб бериш йўли билан

МОРОЖЕНОЕ СОТАДИ.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги коллегияси, бошланғич партия ва касаба союз ташкилотлари партбюро секретари, кадрлар бошқармаси бошлиғининг муовини К. С. Сафинга рафиқаси

Фотима Аюповна САФИНАНИНГ

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Шифокор минбари

САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими мудири Р. ҚОДИРОВ билан суҳбат

◆ ◆

Медицина ходимлари — врачлар, ҳамширалар, фельдшерлар, олимлар ўзларининг бор билим ва маҳоратларини совет кишиларининг соғлиғини сақлашдек олижаноб ишга қаратганлар. Медицина фанининг тобора ривожланиб бориши туфайли турли касалликлар, шу жумладан, кучли ичак-ошқозон хасталиги ҳам йилдан-йилга камайиб боряпти. Лекин шунга қарамасдан, аҳоли ўртасида бу касаллик ўз таъсирини ўтказмоқда. Шунинг учун ҳам кишилар бу касалликларни тарқалиш йўлларини ва уларнинг олдини олиш чораларини билиб қўйса ёмон бўлмайди. Бу белгилар ич кетиш, қайт қилиш, дармонсизлик, қоринда оғриқ пайдо бўлиш, тана ҳароратининг кўтарилиши ва бошқалардан иборатдир.

Маълумки, одатда касалликни микроблар чақиради. Бундай микробларни беморлар ва ўзини-ўзи даволаган кишилар тарқатади.

Ёзнинг иссиқ келиши, мева-чева ҳамда сабзавот маҳсулотларининг кўплиги пашшаларнинг бўлишига имконият яратиб беради. Шунинг учун ҳўл меваларни истеъмол қилишдан олдин водопровод ва қайнатилган сувда чайиш тавсия этилади. Бундан ташқари иссиқ кунда ташналикни қондириш мақсадида ариқ ва ҳовуз сувларидан фойдаланиш зарарли эканлигини уқтириб ўтмоқчимиз. Овқатланишдан олдин юз-қўлни совунлаб ювган маъқул. Чунки, ифлосланган қўл касалликни тарқатишда асосий роль ўйнайди.

Юқумли ошқозон-ичак касалликларига қарши қандай курашмоқ зарур? Аввало, касалликларнинг биринчи белгилари пайдо бўлиши биланоқ врачга мурожаат қилиш даркор. Касалликнинг қанчалик тез олди олинса, шунчалик тез асоратсиз тузалиб кетади. Айниқса, ўзини-ўзи даволашга, ёки табибларга боқтиришга йўл қўймаслик керак.

Маълумки, Тошкент шаҳри йилдан-йилга кенгайиб, аҳоли сони ҳам ортиб бораётир. Бу ўз навбатида медицина ходимлари зиммасига ҳам масъулиятли вазифаларни юклайди. Тошкент шаҳар медицина ходимлари биринчи августдан бошлаб озодалик ва санитария ойлиги ўтказишга қарор қилдилар. Шаҳар партия комитети ва ижроия комитети бу ишга бошчилик қилиб, кўчалар ва майдонлар, боғлар ва хиёбонлар, саноат корхоналари ва муассасалар, ўқув юртлари ва мактаблар, уй-жой бошқармалари ва микрорайонлар ҳамда умумий овқатланиш жойларида яхши санитария шароитини яратиш тадбирларини амалга ошираётирлар.

Текширишларда шу нарса маълум бўлмоқдаки, озодалик — саломатлик гарови эканлигини тушуна туриб, унга ҳамон риоя қилмаётган кишилар йўқ эмас. Бу билан улар жамиятга, кишиларнинг сиҳат-саломатлигига катта зарар етказаётганликларини ўйлаб кўрмаётирлар.

Яқинда шаҳар штаби ўзининг кенгайтирилган йиғилишида савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат объектларида санитария-гигиена ишларининг қандай йўлга қўйилганлигини кўриб чиқди. Баъзи савдо ва умумий овқатланиш объектлари соғломлаштириш ва санитария қоидалари талаб даражасида эмаслиги маълум бўлди. Натижада санитария қоидаларини бузувчилар жазоландилар.

Ҳозирги вақтда шаҳар штаб аъзолари район ижроия комитетлари раислари билан ҳамкорликда жойларга юриш ўтказиб, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш тадбирларини кўраётирлар. Бозор ва дўконларда санитария қоидаларига риоя қилиш қаттиқ талаб этилмоқда. Шунга қарамай, Кўк бозор, Луначарский ва Туркман бозорларида ҳамон санитария-гигиена талаб даражасида эмас. Айрон, қимиз, яхна чой, жўхори ҳасип ва бошқа таомлар сотишга йўл қўйилмоқда. Шуни айтиб ўтиш керакки, медицина ходимларига милиция отрядлари бундан буён ҳам фаол ёрдам кўрсатишлари керак.

Биз юқорида бозор ва дўконларнинг санитария ҳолати яхшиланиб бораётганлиги тўғрисида гапириб ўтдик. Ҳақиқатан ҳам ҳозир жойларда кун давомида чиқиндиларни тўрт-беш марта олиб чиқиб кетиш тадбирлари кўрилмоқда. Мева-чева ва сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилиш учун қўшимча столлар ажратилмоқда. Ҳамма дўконларда сотувчилар етарли миқдорда санитария кийимлари билан таъминланмоқда.

Юқумли касалликларнинг олдини олишда медицина ходимларига кенг шаҳар жамоатчилиги актив ёрдам кўрсатишлари керак.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 33-65-45. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 331730. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—65. Бухоро 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Гулистон — 22—09.

№ Г — 189. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 14570.